

Кўчмас
мулкни сотиб
олаётганда
этиборли
бўлинг!

7-бет

Ёнғин ортида
жиноят бор

10-бет

Қонун "ўз
йўли"га
пақилдоқлар
пақиллайвера-
дими?

11-бет

Янги йилни
дунё
халқлари
қандай кутиб
олади?

16-бет

ИНСОН ва ҚОНУН

24 декабрь 2019 йил / № 51-52 (1203-04) www.insonvaqonun.uz insonvaqonun@adliya.gov.uz

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

"Мен коррупцияга
йўқ дейман!"

6-бет

ТАШАККУР!

2019 йилнинг яқунланишига ҳам санокли кунлар қолди. Газетамиз билан бутун йил давомидаги ҳамкорлигиниз, ҳуқуқий маърифат тарғиботини омма орасида кенг ёйилишида муносиб хисса қўшганингиз, 2020 йилда ҳам газетамизни ўқувчиларга кўп нусхада етиб боришида сидқидилдан, ҳалол ёндашаётганингиз учун Сизга миннатдорлик билдирамыз! Халқимиз олдида ҳамisha юзингиз ёруғ бўлсин!

"Инсон ва қонун" газетаси таҳририяти

Салауатдин ХУДАЙБЕРГАНОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
Адлия вазири

Акбар АБРАЕВ,
Тошкент шаҳар адлия
бошқармаси бошлиғи

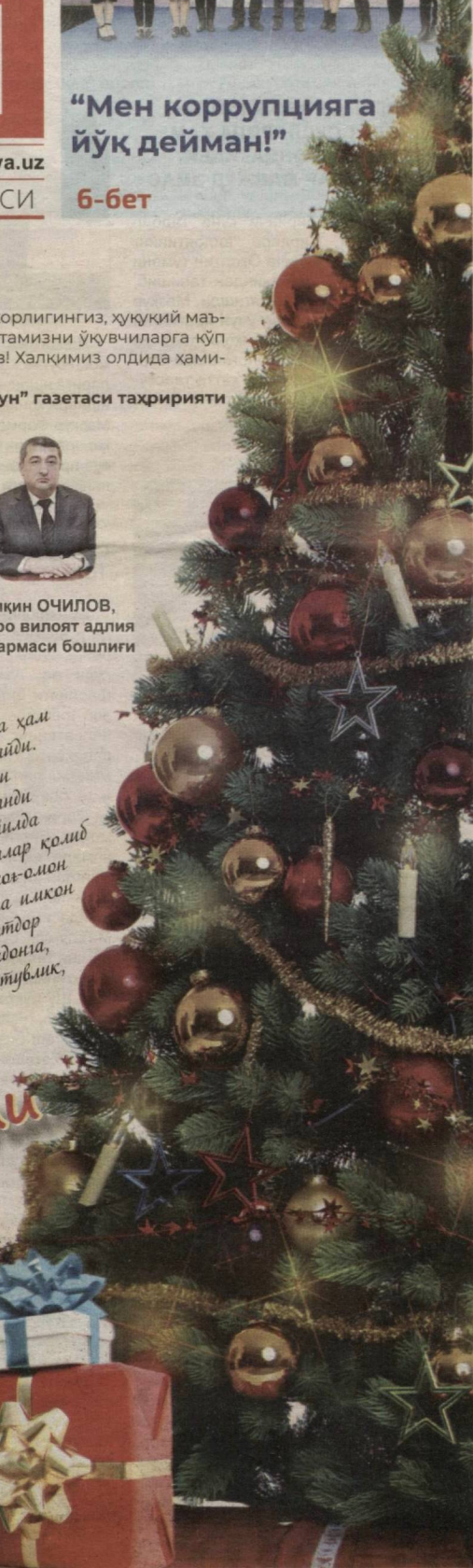
Шерзод БАҲРОНОВ,
Навоий вилоят адлия
бошқармаси бошлиғи

Тўлқин ОЧИЛОВ,
Бухоро вилоят адлия
бошқармаси бошлиғи

Янги йил оstonада турибди. Кетмаётган йилга ҳам
бир қўлингизни узатиб қўйиб юборингиз келмайди.
Келмаётган йилга эса бир қўлингизни чўзиб, уни
чорлад турибсиз. Шундай пайтда инсон фарзанди
қўнлида ажд ҳислар уйғонади: кетмаётган йилда
нималар қилди, нималарга улгурди, нималар қолиб
кетди? Бироқ, нима бўлган тақдирда ҳам соғ-омон
Янги йил билан юзма-юз келганимиз, шунга инсон
дериғи учун ҳам ўтаётган йилдан миннатдор
бўлишимиз керак. Янги йил ҳар бир хонадонга,
юртишимизга, дутун ер юзига тинчлик, то'товлик,
тўқимлик олиб келсин!

Янги — 2020 йили
муборак бўлсин!

ЎЗБЕКИСТОН ОЛИЙ СУДИ

йил якунида яна бир хайрли ва эътирофга лойиқ ишни амалга оширди

ЖОРИЙ йилнинг 10-13 декабрь кунлари Ўзбекистон Республикаси Олий суди, АҚШ Халқаро Тараққиёт агентлиги (USAID) ва БМТ тараққиёт дастурининг "Ўзбекистонда қонун устуворлиги йўлида ҳамкорлик" қўшма лойиҳаси доирасида пресс-тур бўлиб ўтди. Сирдарё, Жиззах, Самарқанд ва Бухоро вилоят судларига уюштирилган мазкур тадбирда миллий ва хорижий ОАВ вакиллари, шу жумладан, Нидерландия телеканалининг Diplomatiq-TV ижодий жамоаси, халқаро ташкилотлар ҳамда халқаро экспертлар иштирок этишди. Пресс-тур давомида иштирокчилар судлар фаолияти, суд тизимига киритилган замонавий ахборот технологиялари ва уларнинг афзаллик томонлари билан тўлиқ танишиб, мамлакатимиз суд-ҳуқуқ тизимида амалга оширилаётган ислохотларнинг амалдаги инсонпарварлик тамойилларига бевосита гувоҳ бўлишди.

КЎПГИНА РИВОЖЛАНГАН ДАВЛАТ СУДЛАРИДА ҲАМ ЎЗБЕКИСТОНДАГИДЕК ҚУЛАЙЛИКЛАР МАВЖУД ЭМАС

Пресс-турнинг биринчи кун тадбир иштирокчилари Сирдарё вилоятининг маъмурий ишлар бўйича Оқолтин тумани суди фаолияти билан яқиндан танишиб, суд процессида иштирок этишди. Мазкур суд биносида фуқаролар учун яратилган қулай шарт-шароитлар, имкониятлар ва замонавий ахборот технологиялари барча иштирокчиларда бирдай катта таассурот уйғотганини алоҳида ифтихор билан қайд этишни лозим топдик.

Маъмурий ишлар бўйича Сирдарё вилоят суди раиси Абдуҳалим Ахмедов вилоят судларига киритилган электрон базанинг қулайликлари ва замон талабларига мукамал жавоб бериши ҳақида тўлиқ маълумот бериб, жумладан, шундай деди: "Электрон базанинг қулайликлари билан бири, маъмурий судга ҳужжат топшираётган жисмоний ёки юридик шахс электрон тартибда юборади. Бу ишни тўлиқ ўрганиб чиқиш учун судья етарли вақтга эга бўлади. Шунингдек, суд қарорларини узоқ жойлардаги процесс иштирокчиларига атиги 1-2 дақиқа ичида юбориш имконияти мавжуд. Суд қарорлари чиққандан кейин эса қисқа муддатда ижрога юборилади ва худди шундай ижродан қабул қилинганлиги тўғрисида жавоб қилинади. Ва, яна бир муҳим жиҳати, судларда шаффофлиги таъминланади. Электрон тизимнинг хавфсизлиги қанчалик таъминланган деган саволга келсак, Олий суд ахборот хавфсизлигини таъминлайди, шунингдек, электрон тизим муқобил электр энергиясига ҳам уланганлиги сабабли узилишлар бўлмайди. Кези келганда айтиб ўтмоқчиман, вилоятдаги барча судларда электрон тизим ишга туширилган бўлиб, эндиликда фуқаролар ҳеч бир оворагарчиликсиз узоқ жойларда туриб ҳам судга ўз аризаларини топширишлари мумкин..."

Вилоятдаги барча судларда яратилган электрон базанинг афзаллик томонлари, фуқаролар учун яратилган қулайликлар, шунингдек, ҳужжатларни қабул қилиш жараёнидаги тезкорлик ва суд ходимларининг касбий билим ва этикаси хорижлик меҳмонларимизнинг таҳсинига сазовор бўлди.

— Мен кўп давлатларда бўлиб, уларнинг судлари фаолияти билан танишганман. Айрим ривожланган давлатларда ҳам суд заллари бу каби шинам, барча талабларга жавоб берадиган қулайликларга эга, электрон ахборот тизими билан тўлиқ жиҳозланмаган. Айниқса, суд ходимлари томонидан фуқароларга қўрсатилаётган беминнат юридик хизмати, уларнинг миллий қадриятларига хос бўлган муомала маданияти алоҳида эътирофга молик. Бугунги кунда, Ўзбекистонда жорий этилган Миллий электрон судлов ахборот тизими кўпгина давлатларга ибрат бўлишга арзийди, деб ўйлайман.

Джеймс БРИНДЛЕЙ,
БМТ Тараққиёт Дастурининг коммуникациялар ва блогерлик бўйича консултанти:

Дарҳақиқат, сўнгги йилларда мамлакатимизнинг суд-ҳуқуқ соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар самараси тавора яққол намоён бўлмоқда. Хусусан, Президентимиз 2018 йил 13 июлдаги "Суд-ҳуқуқ тизимини янада такомиллаштириш ва суд ҳокимияти органларига ишончни ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонида судларнинг жамоатчилик ва оммавий ахборот воситалари билан ишлари қонқарсиз даражада ташкил этилгани ҳамда аҳолининг суд ҳокимиятига ишончи пасайиб кетаётганлигига эътибор қаратди. Мазкур Фармонга кўра, республикамизнинг барча суд органларида электрон суд тизими ишга туширилди. Шунингдек, эндиликда суд қарорлари интернетда эълон қилиб борилади ва қабул қилинган суд ҳужжатлари ўқиб эшитирилгандан кейин унинг мазмун-моҳияти суд процесси иштирокчиларига тушунтирилиши суд амалиётига жорий этилди. Бу каби саъй-ҳаракатлар натижасида суд амалиётининг очиқлиги ва шаффофлиги таъминланиб, халқимизнинг суд органларига бўлган ишончи кун сайин ортиб бормоқда.

БУГУН ЎЗБЕКИСТОНДА СУД АМАЛИЁТИ ХОРИЖДАГИДАН НИМАСИ БИЛАН ФАРҚ ҚИЛАДИ?

Бу саволга пресс-туримизнинг навбатдаги босқичи, Жиззах вилоятининг фуқаролик ишлари бўйича Ғаллаорол туман суди ва туманлараро иқтисодий суди фаолияти билан танишиш давомида жавоб топгандек бўлди. Шу ўринда Жиззах вилоятининг бугунги кундаги иқтисодий салоҳиятига бир назар солсак. Бир ярим миллиондан ортиқ аҳолига эга вилоятда иқтисодий зона ташкил этилган бўлиб, 14 та йирик қўшма корхона фаолият юритмоқда. Биргина 2019 йилнинг 9 ойи давомида иқтисодий судлар томонидан 2 мингдан зиёд тадбиркорлар ҳуқуқи ҳимоя қилиниб, тадбиркорлар ва инвесторлар фойдасига бир триллион сўм ундирилди. Маълумки, суд қарорларининг шаффофлигини таъминлаш юртимизда инвестиция муҳитининг юксалиш омилларидан биридир. Шу нуқтага назардан бугунги кундаги суд-ҳуқуқ тизимидаги ислохотлар юртимиз иқтисодий ривожланишида муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Бу ерда ташкил этилган давра суҳбатда Ўзбекистон Олий суди раисининг ўринбосари Холмўмин Ёдгоров Ўзбекистон суд-ҳуқуқ тизими ислохотларини ёритиш ва унинг мазмун-моҳиятини кенг жамоатчиликка етказишда ҳамда турли ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олишда ОАВ меҳнатига катта баҳо берди. Пресс-тур иштирокчилари вилоятдаги суд раислари билан мулоқот қилиш билан бирга, 2 қаватли кўркам бинода жойлашган замонавий жиҳозланган суд заллари, қабул хоналари ва "E-sud" дастури билан танишди.

БИЗДАГИ СУД ОҚЛОВЛАРИГА ХОРИЖЛИКЛАР ХАЙРОН ҚОЛИШДИ

Дунёга машҳур Самарқанд ва Бухоро вилоятларида бўлиб ўтган пресс-тур ҳам бир талай қизгин таассуротларга бой бўлди. Хусусан, иштирокчилар жиноят, фуқаролик, маъмурий ва иқтисодий ишлар бўйича Тойлоқ ва Пешку тумани судларининг интерактив хизматлари, интернетга уланган суд қабулхоналари ва видеоёзув билан жиҳозланган суд заллари билан танишибгина қолмай, суд процессларида иштирок этишди. Айниқса, жиноят ишлари бўйича Тойлоқ туман судида жазонинг маълум бир қисмини ўтаган 5 нафар маҳкум тайинланган жазонинг қолган қисмидан озод этилиши ва Пешку туманида эса томонларнинг ярашганлари учун жиноий ишнинг тугатилиши хорижлик меҳмонларимизни ҳайратга солди. Уларнинг бу борадаги саволларини Ўзбекистон Олий суди раиси ўринбосари Холмўмин Ёдгоров қуйидаги мазмунда изоҳлади: "Ислохотлар натижасида судлар томонидан инсон манфаатлари йўлида катта ишлар олиб боришмоқда. Кечиримлилик, багрикенглик халқимизга хос бўлган улуг хусусият. Миллий қонунчилигимиз мана шу олий қадриятлар руҳи билан уйғунлашган. Жумладан, 2019 йилнинг 9 ойи давомида республика миқёсида 576 нафар шахс оқланди ва реабилитация қилинди, 4613 нафар шахс ярашгани учун жиноий жавобгарликдан озод этилди, 202 нафар шахсга Ёшлар иттифоқи, 175 нафар

Скотт ЛЕВИН,
АҚШлик адвокат:

аёлга Хотин-қизлар қўмитаси ва 1078 нафар шахсга маҳалла фуқаролар йиғинларининг қафолат хатлари асосида озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазолар тайинланди. Етказилган зарар қопланса, тарафлар ўзаро келишса, жабрланувчи ярашса, судлар ишни яраштириш билан тугатишга манфаатдор. Лекин бир-бирини кечирмаган ҳолларда ёки оғир жиноят бўлса, қонунларимизга кўра, жиноий жавобгарлик белгиланади. Яна бир муҳим жиҳатга эътиборингизни қаратишни истардим. Ўзбекистонда барча судлар 90 фоиз очиқ ва ошқора ўтади. Албатта, инсон шаъни ва қадр-қиммати билан боғлиқ жиноятлар бундан мустасно. Суд процесси иштирокчилари ўзлари истаган ОАВ орқали чиқишлари мумкин. Лекин тарафлар рози бўлмаса, уларни тасвирга олиш, турли ОАВ вакиллари билан суҳбат уюштиришга ҳеч кимнинг ҳақиқи йўқ..."

Пресс-тур 13 декабрь кун Бухорода бўлиб ўтган "Суд ҳокимиятининг очиқлиги ва шаффофлиги — инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг муҳим шарт" мавзусидаги давра суҳбати билан якунланди. Ўзбекистон Олий суди раиси Қозимжон Комилов табрик сўзи билан бошланган мазкур тадбирда Суд ҳокимияти билан ОАВ ўртасидаги ҳамкорлик самаралари ва бу борада хориж амалиётининг тажрибаси, фуқаролар манфаатини ҳимоя қилишда суд қарорларини ёритишнинг аҳамияти каби мавзулар муҳокама қилиниб, бу борада таклиф ва тавсиялар билдирилди.

Фарида ҚОРАҚУЛОВА,
"Инсон ва қонун" мухбири

ҚОНУН УСТУВОР БЎЛГАН ЮРТДА ХАЛҚ ФАРОВОН ЯШАЙДИ

Ўзбекистон Электрон оммавий ахборот воситалари миллий ассоциациясининг Медиа-холида "Янги Ўзбекистон — янги сайловлар" мунозара клубининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. "Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш мамлакат ривожини ва халқ фаровонлигини қўғувчи" мавзуга бағишланган ушбу сессияда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Русланбек Давлетов ҳам иштирок этди.

Адлия вазирлиги сессияда адлия органлари томонидан бугунги кунда амалга оширилаётган норма ижодкорлиги, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, нотариал ва давлат хизматларини кўрсатиш, адвокатура институтини мустақиллигини янада ошириш ва ҳуқуқий тарғибот соҳасида амалга оширилган ишлар тўғрисида сўзлади. Қўйида Адлия вазирлигининг фикрлари билан танишасиз.

Русланбек ДАВЛЕТОВ,
Адлия вазирлиги:

ларининг 26 фоизини ташкил этишини билдиради. Қонун ҳужжатларининг сифати уларнинг сони билан ўлчанмаслигига алоҳида ургу берилди. Қайд этиб ўтилганидек, шу вақтга қадар ҳуқуқий экспертизага келиб тушган бундай ҳужжат лойиҳаларининг камида 10 фоизи белгиланган талабларга жавоб бермаслиги сабабли қайтариб юборилмоқда, 90 фоиз норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларига эътирозлар билан муносабат билдирилмоқда.

Адлия вазирлиги томонидан ҳуқуқни қўллаш амалиёти ўрганилаётганлиги натижасида қонун ҳужжатларининг амалдаги ижроси ҳам таҳлил қилиниб, тегишли чоралар амалга оширилаётганлиги айтиб ўтилди.

— Юртимизда сўнгги уч йилда 15 мингта ҳужжат қабул қилинган. Таққослаш учун 1991-2016 йиллар давомида 60 мингта ҳужжат қабул қилинган. Бу сўнгги уч йил ичида қабул қилинган қонун ҳужжатлари жами қонун ҳужжатларининг 26 фоизини ташкил этишини билдиради.

► Ҳуқуқни ҳимоя қилиш йўналишида:

Туман (шаҳар) адлия бўлимлари самарали фаолият юритмоқда. Дунё тажрибасида туман кесимида адлия бўлимлари йўқ. Мамлакатимизда бу йўналишда ижобий ишлар қилинмоқда.

47 мингта яқин мурожаатлар, шундан ташкил этилган шахсий ва сайёр қабулларда 24 мингдан ортиқ мурожаат қабул қилиниб, уларнинг 90 фоизи қонуний ҳал этилди.

8 мингдан ортиқ 116 миллиард сўмлик даъво аризалари киритилди. Мазкур даъво аризаларининг 7 мингдан ортиқ 80 миллиард сўмлик қисми тўлиқ қаноатлантирилди.

10 миллиард сўмлик моддий, 200 миллион сўмлик ортиқ маънавий зарарлар ундириб берилди. Ушбу кўрсаткич ўтган йилга нисбатан 2 баробарга ошди.

Адлия бўлимлари томонидан ўтказилган ўрганишлар натижаси бўйича 12 мингдан ортиқ тақдимномалар киритилди.

Тақдимномаларга асосан 2 мингта яқин қонунчилик ҳужжатлар бекор қилиниб ҳамда 6,5 мингдан ортиқ айбдор шахслар интизомий жавобгарликка тортилди.

► Хизмат кўрсатиш соҳасида:

2018 йилда амалга оширилган нотариал ҳаракатлар (4,2 миллион) 2017 йилга қараганда 1,6 миллионга ёки 28 фоизга камайган.

2019 йилда 3,6 миллион нотариал ҳаракат амалга оширилган бўлиб, ўтган йилнинг шу даврига (3,9 миллион) нисбатан 308 мингта ёки 2,5 фоизга камайган.

— 2019 йил 1 январдан бошлаб кўчмас мулк ижара шартномаларини мажбурий нотариал тасдиқлаш бекор қилинди.

— Ўзбекистон Республикасида биринчилардан бўлиб нотариал ҳаракатларни амалга оширишда бармоқ изини сканер қилиш амалиёти жорий этилди.

— Тўлиқ электрон ҳужжат айлани-

виға ўтдик ва асосий янгиликлардан бири 2020 йил 1 январдан ҳусусий нотариал идоралар жорий этилади.

2020 йил 1 январдан гаров (ипотека) шартномаларини мажбурий нотариал тасдиқлаш бекор қилинади;

— битимлар турли ҳудуддаги нотариал идораларда туриб видео-конференцалоқа режимида амалга оширилиши мумкин.

Давлат хизматлари марказларида 2018 йилнинг бошида жами 37 турдаги давлат хизматлари кўрсатилган бўлса, ҳозирга келиб уларнинг сони 120 тага етди (қарийб 3 баравар). 2020 йилга қадар Марказларда орқали 160 дан ортиқ шаффоф, қўлай ва тезкор давлат хизматларини кўрсатиш режалаштирилмоқда.

Шунингдек, кўрсатилган давлат хизматлари сони қарийб 10 миллионга етди.

Давлат хизматлари марказлари орқали талаб этиладиган ҳужжатлар сони 92 тадан 42 тага, хизмат кўрсатиш муддати 225 кундан 101 кунга қисқартиришига эришилди.

Давлат хизматлари марказлари учун 70 дан ортиқ янги бинолар барпо этилди.

Туман марказларидан 100-300 км узоқликда жойлашган ҳудудлардаги қишлоқ аҳолиси учун қўлайлик яратиш мақсадида 52 та филиал ташкил этилиб, улар томонидан кўрсатилган хизматлар сони 32 мингдан ортиди.

Олис жойларда 325 мингдан ортиқ сайёр хизматлар (мобил давлат хизматлари) кўрсатилди.

► Адвокатура институти бўйича:

Адвокатларнинг мустақиллиги оширилди, лицензияларни бекор қилиш ҳуқуқлари бекор қилинди, бу жараён фақат суд орқали амалга оширилади; адвокатларнинг суд биносида компьютер, мобил ва бошқа алоқа воситаларидан ҳеч бир монеликсиз фойдаланиши йўлга қўйилди.

Тергов хибсхоналари 69 та хона қайта жиҳозланиб, уларда визуал кўриб туриш имконияти яратилди.

Адвокатларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга кўмаклашувчи комиссия ўз фаолиятини бошлади.

Палата ҳамда унинг ҳудудий бошқармаларининг адвокатларга нисбатан хизмат текшируви ўтказиш амалиёти бекор қилинди.

► Ҳуқуқий тарғибот соҳасида:

Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш Концепцияси тасдиқланди.

Бундан ташқари, аҳолига бепул юридик ёрдам кўрсатиш тизимини такомиллаштириш мақсадида "Мадад" нодавлат ташкилоти тузилиб, 28 та туманда унинг бюроларининг фаолияти йўлга қўйилди.

Advice.uz (Маслаҳат.уз) ҳуқуқий портали яратилиб, шу кунга қадар 35 600 нафардан ортиқ шахс ушбу сайтдан фойдаланди;

"Бола ҳуқуқи" электрон сайти яратилди. 1 200 нафардан ортиқ шахс сайтдан фойдаланди;

мактаблардаги ҳуқуқ дарсликларининг "Давлат ва ҳуқуқ асослари" ва "Конституциявий ҳуқуқ асослари" каби янги авлоди яратилди; интернетдаги "Ҳуқуқий ахборот" телеграм каналининг ўзбек, рус ва инглиз тилларидаги версиялари яратилди. Ҳозирда каналнинг жами 225 минг нафардан ортиқ аъзоси мавжуд. Ушбу каналларда 7,5 мингта яқин ҳуқуқий маълумотлар тарқатилди, 200 миллиондан ҳам ортиқ ушбу маълумотлар билан танишилди.

Бундан ташқари, сессияда иштирок этган журналистлар ва жамоатчилик вакиллари ўзларини қизиқтирган саволларига жавоб олдилар.

Ўз мухбиримиз

АХБОРОТ ХИЗМАТЛАРИНИНГ МАҚСАДИ – давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятининг очиқлигини таъминлаш

ДАВЛАТИМИЗ раҳбари Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг 27 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасида демократик ислохотларимиз натижасида оммавий ахборот воситалари ва ижтимоий тармоқлар мансабдор шахсларни ўз ишлари қонуний асосда тўғри ташкил этишга ундаётганлигини, шу сабабли ҳам давлат органлари фаолияти тўғрисидаги маълумотларни жамоатчиликка тўлиқ ва тезкор етказиш мақсадида уларнинг ҳар бирида матбуот хизмати иш бошлаганлигини таъкидлаб ўтди.

Ҳақиқатан ҳам, сўнгги уч йил ичида оммавий ахборот воситалари мустақиллигини таъминлаш ҳамда давлат органлари ва ташкилотлари ахборот хизматлари фаолиятини ривожлантириш соҳасида тўб ислохотларни амалга ошириш жараёни кетмоқда.

Пировард натижада, ахборот хизматлари давлат органлари ва жамоатчилик ҳамда оммавий ахборот воситалари ўртасида ўзига хос кўприк вазифасини бажарувчи тузилмага айлантирилди. Мазкур хизмат фаолиятида Давлат раҳбари даражасида катта эътибор қаратилди.

Хусусан, Президентимизнинг 2019 йил 27 июндаги "Оммавий ахборот воситалари мустақиллигини таъминлаш ҳамда давлат органлари ва ташкилотлари ахборот хизматлари фаолиятини ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори ахборот хизматлари фаолиятига мустақкам асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Мазкур норматив-ҳуқуқий ҳужжат билан Президентимиз томонидан давлат органлари ва жамоатчилик ўртасида ўза-

ро мулоқотни изчил ва тизимли йўлга қўйиш, улар фаолиятида амалга оширилаётган ишларнинг мақсади, вазифалари ва эришилган натижалар тўғрисида тезкор, ҳолис ва тўлиқ ахборот етказиш бўйича ахборот хизматларининг асосий вазифалари белгилаб берилди. Жумладан, Ахборот хизматлари, давлат органлари ва ташкилотлари фаолияти ҳақида барча ахборот ресурслари орқали ҳамда турли тадбирлар ташкил этиш йўли билан тезкор ахборот тақдим этиш; мунтазам равишда ОАВда давлат органлари ва ташкилотлари раҳбарларининг чиқишларини ташкил этиш; давлат органлари ва ташкилотлари билан биргаликда маҳаллий ва хорижий ОАВлари орқали тарқатиш учун хабар, ахборот-таҳлилий материаллар тайёрлаш; ахборот макони мониторингини олиб бориш, танқидий ва кенг муҳокама қилинаётган ахборот хуружларига тезкор муносабат билдириш ҳамда турли чора-тадбирларни ташкил этишни амалга оширади.

Ушбу Қарор билан давлат органлари ва ташкилотлари ахборот хизматлари раҳбарлари бир вақтнинг ўзида давлат органи ва ташкилоти раҳбарининг матбуот котиби ҳисобланиши белгиланди ва ахборот сиёсати масалалари бўйича раҳбарнинг маслаҳатчиси мақомига эга бўлди.

Мазкур мақом уларнинг бевосита давлат органи ва ташкилотининг биринчи раҳбарига бўйсунганини белгилаб берди. Бу эса, ўз навбатида, ахборот хизмати раҳбарининг давлат органи фаолиятида тутган ўрни ҳам амалий, ҳам ҳуқуқий жиҳатдан ўсишига сабаб бўлди.

Бундан ташқари, ахборот хизмати раҳбари меҳнатга ҳақ тўлаш, тиббий ва транспорт хизмати кўрсатиш шартларига қўра давлат органи ва ташкилоти раҳбарининг ўринбосарига тенглаштирилиши унинг мақоми янада ошишига, меҳнат шaroитларининг яхшиланишига хизмат қилди.

Шу билан бирга, ахборот хизмати раҳбари лавозимига муносиб кадрларнинг саралаб олиниши ва тайинланишини таъминлаш мақсадида уларнинг Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги ёки унинг ҳудудий бўлимлари хулосасини ҳисобга олган ҳолда лавозимга тайинланиши белгиланди.

Давлат органлари ва ташкилотларининг марказий аппаратлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенга-

ши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар, туман (шаҳар) ҳокимликлари тузилмаларида ахборот хизмати назарда тутилиши шарт қилиб қўйилди.

Ахборот хизматларига уларнинг хизмат мажбуриятига кирмайдиган қўшимча мажбуриятларни ёки ахборот хизматларининг функциялари ва вазифаларини давлат органлари ва ташкилотларининг бошқа бўлимлари зиммасига юклаш таъқиқланди.

Президентимиз "Конституция ва қонун устуворлиги — ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамиятининг энг муҳим мезонидир", дея номланган маърузасида фуқароларнинг сўз эркинлиги, ахборот олиш ва тарқатишга оид конституциявий норманинг ижросини амалда тўлиқ таъминлаш учун оммавий ахборот воситалари ҳақидаги қонунийликни такомиллаштириш кераклигини ва бу борада фаол иш олиб борилаётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Демак, мамлакатимиз ахборот сиёсатини янада такомиллаштиришга қаратилган ислохотлар бундан кейин ҳам янги босқичларда давом этади. Зеро, бугун шиддат билан ривожланаётган давримиз ҳам доимо ҳаракатда бўлишни тақозо қилмоқда.

Севара ЎРИНБОЕВА,
Адлия вазирлиги Жамоатчилик билан алоқалар бўлими бошлиғи

КУН. ОЙ. ЙИЛ.

— Кунларнинг бирида Кун, Ой ва Йил узаро машварат ўтказишга қарор қилишибди. Машваратда инсонлар кўпроқ кимга ҳисоб бериши муҳокама қилинибди. Сўзни биринчи бўлиб Кун бошлабди:

— Албатта, одамлар кўпроқ менга ҳисоб бериб яшашади. Чунки, улар ҳар бир ўтаётган кунни сўнггида нимага улгуриб, нимага улгурмагани ҳақида ўйлаб бош қотиришади, дебди.

Шундан сўнг, Ой сўзга чиқибди: — Агар билсаларинг, инсонлар мен билан кўпроқ ҳисоблашади. Ҳар ой сўнггида улар толган даромади дейсими, қилган ҳаракатими, ҳамма-ҳаммасини бирма-бир ҳисоб-китоб қилади...

Ёрбек ИСКАНДАРОВ,
Бош муҳаррир ўринбосари:

Машваратни Йил якунлаб шундай дебди:

— Тўғри, одамлар мен билан кўп ҳисоблашмаслиги мумкин, лекин улар мени кўп шукроналар айтиб кузатади, яхши ниятлар қилиб кутиб олади...

Шундай экан, биз ҳам ўтаётган йилимизга шукрона айтган ҳолда Янги йилда ҳамма-ҳаммага улкан зафарлар ер бўлсин, дейимиз!

МЕН НИМАНИ ХОҲЛАЙМАН?

— Инсон тимсоли, мукамаллиги — концепцияси бормикин? Мана, ўша инсонийлик концепцияси: "Инсоннинг бир қоса овқат, бир бурда нонга қорни тўяди. Қолгани ортиқча!"

Бунга амал қилмаган одамнинг нафс ўпқони очилади. Ўпқон ҳамма нарсани ютаверади, бир эмас, ўнлаб машина ва кўп қаватли уйлар, поездлар, самолётлар, гектар-гектар ерлар, бари-барини ютаверади — тўймайди. Ер юзида барча мусибат ва қасофат шу тўфайли содир бўлади. Урушлар ҳам.

Одамзот, кўзингни оч! Ҳеч нарса тўйдиролмаган нафс ўпқонини ба сўқим тўпроқ тўлдирди. Қаранг, икки одам бир парча ер талашиб, меники деб уруша-япти. Ер эса уларнинг устидан куяяпти: "Икковинг ҳам меники!"

Одамзот бутун ер шарни ҳаммамизники, у ҳаммамизнинг уйимиз, деб яшашини хоҳлайман.

ЯХШИЛИК ЖОН ОЗИҒИ

Халқимизнинг "Яхшилик қил, дарёга ташла, балиқ билар, балиқ билмаса Холиқ билар" деган кўхна нақли бор. Бу ҳикмат замирида одамзот яхшилиқни энг аввало, ўзидан бошлаши, ўзи учун қилиши керак, деган маънони англаш қийин эмас. Яхшилик яхши тилақдан бошланади, деганларидек, эрталаб тонгда кўзингизни очингиз билан барчага, бутун борлиққа хайрли кун тиланг, кунингиз хайрли бўлади. Бир пиёла чой, бир бурда нон учун Яратганга шукр айтинг, ризқингиз баракали бўлади. Кўча-кўйда кимдир кўполлик қилса, ундан очик чехра билан узр сўранг, ҳар иккинчизнинг ҳам дилингиз равшан тортади.

Кириб келаётган янги йилни биргалликда яхшилик билан, дунёдаги энг яхши тилақлар билан бошлайлик, ЯХШИЛИК барчамизга ер бўлсин!

Фарида ҚОРАҚУЛОВА,
Адабий муҳаррир:

Дилфуза ЭРҒАШЕВА,
масъул котиб:

МЎҶИЗАЛАРГА ИШОНИБ
ЯШАЙЛИК

— Ҳаёт мўъжизаларга тўла. Уларни ҳис қилиш учун ишонч бўлиши керак. Ишонч эса инсонга умид бағишлайди. Умидли инсоннинг орзулари бисёр бўлади. Орзу қилган уларнинг рўёби учун ҳаракат қилади. Яхшилик учун ҳаракатда бўлган инсоннинг эса эзгуликдан ўзгасига вақти бўлмайди. Яхши ният амалга ошмасдан қолмайди. Қалбимиз ҳаммаша мўъжизаларга ишонишдан тўхтамасин!

Гулсум ШОДИЕВА,
бўлим бошлиғи:

ШУКРОНАЛИК ҲИССИ

Дунёнинг турли манзилларида бўлаётган воқеа-ходисалардан хабардор бўлиб, баъзан даҳшатга тушаман, кўзларимга ёш қалқийди. Беихтиёр болаларимни бағримга маҳкам босаман. Роҳатгина масканим — уйим, тинч-осуда юртим. ҳадиксиз босаётган қадамларим, завқу-шавқ билан ишлайдиган ишонам, хуллас, ширин ташвишли ҳаётим, дуоғўй ота-онамнинг мунис чехраси, болаларимнинг шодон кулгуси, файзли-тўқис дастурхоним учун Яратганга шукроналар айтаман. Дунёнинг барча муаммолари, масалалари тинчлик олдида ҳеч нарса эмас, аслида.

Яна бир қадрдон йилни кузатарканман, янги йил оstonасида туриб тинчлик ва осойишталикка, муродо мақсадлар тўла кунларимизга кўз тегмасин, илоҳим дейман. Истардим-ки, дунё бешиги пок ва оппоқ орзулар, меҳр-муҳаббат, оқибат, эзгу тилақлар оғушида тебрансин!

Наврўза ИБРАГИМОВА,
Муҳбир:

ОРЗУЛАР ИЖОБАТИГА ИШОНЧ БЎЛ-
СИН

— Келажакка умид, орзулар қуршовида кутиб оладиган байрамимиз Янги йил яқинлашмоқда. Оила қурмаганлар — ҳаётда яхши ўзгариш бўлишини, тирноқча зорлар — фарзанд, янги иш бошлаётганлар — омад каби ниятлар ижобатига ишонч байрами.

Барчага ўйлаган ниятларига етишиши учун мустақкам соғлиқ ва кўнгил хотиржамлигини тилайман. Ахир, оила аъзоларимиз, энг катта бойлигимиз ота-онамиз, дўстларимиз соғ бўлиб, бағримизда бўлишса шундагина Янги йилда ўйлаган ниятларимизга бекаму кўст эришамиз.

Ақида РАСУЛОВА,
мусаҳҳих:

ТАҲРИРИЯТГА
ШОШИБ КЕЛАМАН

— Оиладан — катта-кичик, ширин-аччиқ ташвишлардан ортиб ишга шошиб келиш, интилиб келишнинг завки бўлакча. Мажбурлигимдан эмас, ишлашим кераклиги учун эмас, жуда истаганимдан, янги ижод намуналаридан баҳраманд бўлишни хоҳлаганимдан, қадрдон ва аҳил жамоа билан ҳамнафас бўлиш учун ҳам таҳририятга шошаман. Бу ерда ҳамма яқдил ишлайди. Сўнгги пайтларда қандай муваффақиятларга эришилган бўлса, бу жамоанинг бирдамлигидан деб биламан. Ҳамма-ҳаммага яхшилик ва омадлар тилайман!

СИЗГА СЎЗ ҚАРЗИМИЗ БОР

— Ҳаммамиз ҳар кунни ҳаётнинг турли синовларидан ўтаяпмиз. Умримиз дафтарни яхши-ёмон, оқ-қора, рости ёлгон саҳифаларга тўла. Кўнглимиз тубида эса яхшилиқни, юракдан эзоқлашаётган меҳр-оқибатни соғиниш, топланаримизни йўқотмаслик учун курашиш, яхшилик қилишни билмайдиганлар, ҳеч бўлмаса ёмонлик қилмаслиқни ўрганасайди, деган туғёнлар, туйғуларимизни ўтмаслаштираётган интернет инқилобидан хавотирлар бор.

Янги йилда биздан меҳр кутган, нажот сўраган, ёрдамимиздан умидвор, сўзимизга мунтазир бўлган барча азизлардан сўз қарздормиз.

Маруза ҲОСИЛОВА,
муҳбир:

БАРЧА ИНСОНЛАР ЯХШИЛИК
ЙЎЛИДА БИРЛАШСА

— Ҳар кунни иссиқ гўмбаз остидан қичиб, музликлару тўфонлар, адирлару кенгликлар, топсак сокин манзиллар, топмасак, сершовкин уммонлар томон чоламиз. Нимагадир улгуриб, нимагадир улгурмай, нимагадир эришиб, нимагадир эришмай, кўп нарсаларни елкамизга ортмоқлаб қайтамиз яна ўша гўмбаз остига. Мана шу турмуш силсиласи ҳар кунни бир хил ўтаётгандек туюлади баъзан. Ҳар кунни битта йўлдан бориб битта йўлдан қайтаётгандекмиз. Аслида эса ҳар бир куннинг ҳикмати бор, тафаккур сарҳисоб айласса, ҳар кунни биз нима учун ё ким учундир курашган бўлиб чиқамиз, ҳарқалай шунга дуч келамиз. Тўғри эмасми? Фақат бу курашлардан бирор нима айириб олиб қолдикмикан? Айтилиқ, қалб хотиржамлиги йўлида. "Ҳаёт учун ҳар кунни жангга бора оладиган кишигина ҳаёт ва озодликка сазовордир", деган эди буюк немис адиби Гёте. Менимча, бу фикр бежизга айтилмаган. Ҳаёт учун кураш — Азал қонуни! Бироқ биз хайвонотдан фарқли ўлароқ, жанг сахналарида мақсадли курашадиган, яъни, фақат эзгулик, тинчлик, руҳий баркамоллик ва фаровонлик учун олишадиган фигура бўлмоғимиз керак. Дунёдаги бирча инсонлар бир мақсад — эзгулик йўлида бирлашадиган кун инсониятнинг чинакам ғалабаси бўлар эди.

Мадҳия АВАЗОВА,
бўлим бошлиғи:

АҲИЛ ЖАМОАДА ИШЛАЙМАН

— "Энди газеталар йўқолиб, уларнинг ўрнини интернет нашрлари эгаллайди", деган гапларга қарамай, жамоамиз яқдллик билан ўз фаолиятини давом эттираяпти. Ҳар бир муштарийга ҳуқуқ соҳасида бўлаётган янгиликлар, қабул қилинаётган қонун ва қарорларни содда, раво ва тушунарли қилиб етказишда "Инсон ва қонун" муҳбирлари баҳамжihat қалам тебратиб келаяпти.

Таҳририятимиз жамоасига доимо ижодий кўтаринкилик, келажакда баланд марраларни эгаллаш йўлида муваффақиятлар тилайман! Келаётган йилда ҳам эришганларимизни ютуқларга айлантиришга мушарраф бўлайлик. Янги йил ҳар бир хонадонга файзу барака, хотиржамлик олиб келсин!

Дилноза АБДУЛЛАЕВА,
техник ходим:

Мадина ҲАМДАМОВА,
Адабий муҳаррир:

Саодат АЛИМХОДЖАЕВА,
мусаҳҳих:

АҲИЛ ВА БИРДАММИЗ

— Аҳиллик инсонларга берилган энг яхши фазилат. Шу фазилат орқали ҳар бир инсон ҳаётидаги нохушликларнинг олди олинади. Келаётган йилда ҳар биримизнинг кўнглимизда аҳиллик туйғуси мавжлансин!

ҲАМИША АРДОҚЛИ
БЎЛАЙЛИК

— Жамоа оила каби муқаддас. Оила эса жамиятнинг порлаб турган чироғи, жамият қўрғони. Ҳар бир инсон ўз жамоасининг фахри, ардоқлиси бўлгани каби, жамиятнинг ҳам энг қадрли аъзосига айланин. Янги йилда жамоамизга янада ривож ва яхшиликлар ер бўлсин. Жамиятимиз гуллаб-яшнасин.

Латофат ЮСУБОВА,
мухбир:

ҚОРБОБОДАН ЭНГ ЯХШИ СОВҒА

— Ҳар йил янги йил байрамида болалиқдаги хотирамни ёдга оламан. Болалигимда дадажоним биз ёқтирган нашрга обуна қозонини арчанинг тагига қўйиб қўярди. Биз эса буни "қорбобонинг совғаси" деб қабул қилиб, завқланардик. Шундан сўнг, ўша газетани келиш кунини интизорлик билан кутардик. Ҳатто опам билан "мен биринчи, мен ўқийман", деб талашиб газетани йиртиб қўйганмиз. Ўшанда дадам бошимиздан силаб, мийгиди қулиб, келинлар, бирга ўтириб елимлаймиз деганлар. Болалигимдаги обунанинг бир парча қозони мени орзулар оламига олиб кириб, журналистика касбини танлашимга туртки бўлди.

Хурматли ота-оналар, келин, фарзандимизни баркамол бўлиб улғайишида нафақат бир кунлик янги йилда балки бутун йил давомида ана шу совғадан баҳраманд бўлишларига сабабчи бўлайлик! Янги йилда янги марраларни забт этайлик, азиз юртошлар!

КАДРЛИ 2020, МЕНИНГ ҲАЁТИМДА ЭНГ ЯХШИ ЙИЛ БЎЛ!

Ўтаётган йилни сарҳисоб қилсам, жуда кўплаб яхши нёзматларга эришдим ва баъзиларини йўқотдим ҳам. Мақсадларим сари олға қадам босаялман. Аниқ айта оламани, қўзлаган мақсад ва орзуларимга тобора яқинлашиб бормоқдам.

Ҳаёт қисқа, шундай экан барча инсонларга яхшилик қилайлик. Бир-биримизга фақат ва фақат меҳр улашайлик. Кириб келаётган Янги йилда аввало, хурсандчилик янада кўпайишини истайман. Эшик қоқиб турган Янги 2020 йил барчамизга энг қутлуғ ва барокатли бўлсин. Комил инсон етишиши керак бўлган барча амалларга, хислатларга ва нёзматларга эришайлик.

Хуршид СУЛТОНОВ,
мухбир:

ота-онамизни тез-тез бориб кўролмаймиз. Бинобарин, уларнинг дуосини олишга улғуришимиз, қолаверса, бошқа яқинларимизни, дўсту қадрдонларимизни, устозларимизни ғанимат билишимиз лозим.

ҚАЛАМКАШ ДЎСТЛАРИМГА

— Ҳозирги кунда замондош журналистларимизни XXI аср солномачилари, дея таърифласак муболага бўлмайди. Журналистларимизнинг инсоний ғазилатлари, профессионал маҳорати, маъқеи ва салоҳияти соҳа тақдирда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлибгина қолмай, халқ ва жамият ҳаётига жиддий таъсир кўрсатишга ҳам қодирдир. Чунки у бурч ва вазифасидан келиб чиқиб ҳаловатидан, шахсий манфаатларидан воз кечиб, эл-юрт манфаатлари йўлида хизмат қилишни ҳаётий эътиқоди ва маслагага айланган олган касб соҳибчи ҳисобланади. "Йулдан чиқсанг ҳам, элдан чиқма", деган халқ мақоли журналист ва халқ манфаатларининг муштараклигини ёдга солади. Эл-юрт қорига ярамаган журналистнинг шахси ҳам, ижоди ҳам бесамардир.

Ана шундай фидойи, забардаст, хурфир қаламкаш дўстларимизни кириб келаётган янги 2020 йил билан самимий муборакбод этиб, бахт уларга ҳамиша ҳамроҳ бўлишини тилайман.

ФАҚАТ БАХТ ЧИРОҒИ ЁНСИН

— Янги йил олдида ҳар бир одам ўтаётган йилга разм солиб мен нималарга улғурдим дейди. Ва, улғуролмаган ишларини кейинги йилга олиб ўтади. Барибир эзгу ва яхши ниятни олиб ўтади. Келаётган йилда ҳар бир хонадонни фақат бахт чироғи, эзгулик нури ёритсин.

Жаъфар ЖАББОРОВ,
Обуна бўлими бошлиғи:

ИНСОН ҚАЛБИГА ЙЎЛ

— Мен анча йиллардан буён адлия тизимидаги нашрларнинг ижодкорлари билан ёнма-ёнман. Бу соҳа ходимлари нафақат одамларга эзгулик улашиш, яхшилик тилабгина қолмасдан инсон рутбаси ҳақида таъсирли фикрлар айта олади ва инсонларнинг қалбига йўл топа олади. Очиғи, матбуот ходимларининг ишлари нақадар оғир эканлигини яхши англайман. Келгуси йилда ўзбек нашрлари янада ривож топсин. Халқимиз ва мамлакатимиз тараққиёти йўлида адолат туғи баланд кўтарилишини истайман.

Гулхат НУРМЕТОВА,
мухбир:

БУ ОЛАМДА ҲАММА ҒАНИМАТ

— Ҳаётда инсоннинг энг ашаддий душмани бу нафсдир. Тарихдаги катта-кичик урушлар, қиргин-баротлар, қундалик турмушимиздаги оғир ва ўта оғир жиноятлар, туғишган ака-ука, опа-сингиллар, ота-бола ўртасидаги юзқўрмасликларнинг барчаси нафс амри туфайли юз берган ва бермоқда. Шундай экан, инсон фақат ва фақат яхшилик истаб яшаши лозим. Тан олиш керак, баъзан бугун учратган, гаплашган танишимизнинг эртага бандаликни бажо келтирганини эшитиб қоламиз. Ёки ишимиз кўпчилигини рўқач қилиб, узоқдаги

Шухрат СУЯРОВ,
мухбир:

Иzzат ҚУРБОНОВ,
Бош ҳисобчи:

ҲАР БИР УЙГА БАХТ ТИЛАЙМАН

— Одам боласи ҳар қандай жамоада ўз ўрнига эга бўлсагина, у жамиятда ҳам ўз ўрнига эга бўлади. Ўз ишини билиб бажарган, ҳалолликни ҳаёт йўлидаги нур деб билган ҳар бир инсоннинг эртаси, келажаги ёруғ бўлади.

Ўзини топмаган одамни эл ҳам топполмайди. Элдан ажралиш ёмон кўргулик. Истардимки, ҳар бир инсон улуг элимизнинг ардоқли фарзанди бўлиб, халқимиз учун сидқидилдан меҳнат қилсин, Ватанимиз ривожига ўз хиссасини қўшсин. Ҳар бир уйда бахт-қибол чироғи ўчмасин.

Азиз МАНСУРОВ
Ҳўжалик бўлими мудир:

Клара АБДИНАЗАРОВА,
матнчи:

ҲАР БИР ЖАМИЯТНИНГ ЎЗ ҚОНУНИ БОР

— Ҳаётнинг ўз қонун-қоидаси бор. Жумладан, яшаш тарзимизда, меҳнат фаолиятимизда ўша қонун-қоидаларга амал қиламиз. Дейлик, агарда иш фаолиятимизда белгиланган тартиб-интизомни четлаб ўтсак, бу меҳнат қоидаларини ҳамда жамоа орасида адолат мувозанатини бузилишига олиб келади. Бу эса, ўз-ўзидан иш фаолиятимизга таъсир кўрсатиб, тушқунлик кайфияти уйғонишига сабаб бўлади. Шунинг учун ҳам ҳар бир жамиятнинг ўз қонунлари мавжуд. Меҳнатсевар жамоамизни шижоат, ғайрат ва жўшқин кайфият асло тарк этмасин!

Азим ҚОДИРОВ,
мухбир:

— Юртимизда байрамлар кўп, яхши кунлар бисёр. Албатта, тинчлик ҳукмрон бўлган гўшага байрамлар ярашади. Оллох назари тушган диёримиздан файзу-барака аримасин!

Янги йил қайсидир маънода инсонларни ўтаётган дамларини сарҳисоб қилишга ундайди. биз эса, ўтаётган ҳар бир онимиздан ўзимизда мамнулик хиссини туямиз. Чунки, юртимизда бунёдкорлик, оилामизда ҳотиржамлик, дастурхонимизда кут-барака бор.

Жасур ТОЖИБОЕВ,
саҳифаловчи-дизайнер:

ИНСОН КАСБИДАН БАРАКА ТОПАДИ

— Инсон ҳаётини йўлларга ўхшатаман. Касбимдан келиб чиқиб умрим йўлларда ўтади. Инсон қайси соҳада ишлашидан қатъи назар ўз касбини севса ва пухта эгалласа, ўз ишидан барака топади, оиласининг фаровонлигини таъминлайди. Ҳаётнинг яна бир фалсафаси бор: Кўнгли очилгани йўли доимо очик! Янги йилда ҳар бир Ватандошимизнинг хонадонидида фақат шодлик ва қувонч бўлиш тарафдориман.

Жонибек АЛИЖОНОВ,
мухбир:

АДАБИЁТГА ОШНО БЎЛДИМ

— Газетада тиним билмай меҳнат қилган ходимлар кўп. Уларнинг ижоди аксарият ҳақларда менинг кўлимдан ўтади. Теран фикрлар, мулоҳазага қорлайдиган муаммолар, гўзал ўхшатиш ва иқтибослар... Буларнинг барини ўқийман. Баъзан яхшигина тахлил ҳам қиламан уларни. Тахририят ижодий муҳити мени бадиий адабиётга, тафаккур оламига ошно қилганини тан олиб айтишим керак.

Янги йилда жамоамиз ходимларига ва барча юртошларимизга тинчлик, файзу барака, янгидан-янги зафарлар тилайман!

Тўлқин БОТИРОВ,
Кадрлар бўлими бошлиғи:

— Умр оқар дарё. У шунчалик тез оқиб ўтадики, фақат ақлли инсонгина унинг тубидаги дуру жаҳоирларни кўриши ва тери олиши мумкин. Акс ҳолда умр дарёси беҳуда, бесамар оқиб кетаверади. Шундай экан фурсат ғаниматлигини, умр қайтиб берилмаслигини англашимиз керак.

Тинч ва осуда, яратувчанлик, бунёдкорлик руҳида ўтаётган йилимиз — 2019 йил билан миннатдор ҳолда ҳушлашиб, келаётган йилимиз азиз фарзандларимиз, келажагимиз, ҳар биримизнинг бахтимизга тинчлик ва осойишталик олиб келсин деб ният қиламиз!

Абдулла СОБИРОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист, мухбир:

УСТОЗЛАРГА РАҲМАТ

— Ўтаётган йилда жуда кўп дўстлар орттирдим. Адлия тизимида эътифод этилдим. Танлов голиби бўлдим. Жамоада ўз ишини пухта ўзлаштиришим учун имконият яратган устозларимдан миннатдорман.

Келаётган йилдан ҳам умидларим кўп. Яхши ниятлар билан режалар тузганман. Худо хоҳласа ўша орзуларга етишишни хоҳлайман. Умуман, ҳар бир юртошимиз учун Янги йил фақат яхшилик олиб келсин, дейман!

Алишер МИРЗАЛИЕВ
ҳайдовчи:

ЯНГИ ЙИЛДАН ЯНГИ УМИДЛАР

— Ҳар бир инсон мақсад билан, умид билан яшайди. Айниқса, йил бошида мақсадларни катта қиламиз, улкан режалар тузамиз ва уларга эришиш учун ҳаракат қиламиз.

Айни дамда айтар сўзим ҳеч бир инсонга мақсад ва умидлари армон бўлиб қолмасин. Қимда неки тилак, неки истак бўлса албатта, уларнинг рўёбини ҳам кўрсин!

“МЕН КОРРУПЦИЯГА

ЙЎҚ

ДЕЙМАН!”

ХАЛҚИМИЗНИНГ 18 миллиондан ортигини ёшлар ташкил этади. Уларнинг 29 мингга яқини Адлия вазирлиги, Бош прокуратура, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Ёшлар иттифоқи ва БМТ тараққиёт дастури ҳамкорлигида ўтказилган “Коррупция — тараққиёт кушандаси” номли иншолар танловида иштирок этди. Кўриб турганингиздек рақамлар ҳазилакам эмас. Иштирокчилар ҳам шунга яраша катта тайёргарлик кўришган. Муҳими, шунча ёшнинг қалбида коррупцияга нисбатан нафрат уйғонди, шунча ёш порахўрликни қоралади, бу иллатдан ҳазар қилди, ўз тасаввур доирасида унга қарши курашиш йўллари излади, таклифларини билдирди. Бу иллатга дуч келганда “йўқ мен сенинг тутқунинг эмасман”, дейишни ўрганди. Ҳа айтганча, битта иншо билан коррупцияга қарши курашиб бўлармиди, деган фикр ўтаётган бўлса керак кўнглингиздан. Қарангки, курашса бўларкан. Сингапур тажрибасида айнан мазкур метод қўлланилар экан. Иншолар орқали инсонлар ўз ички туйғуларини, воқеа-ҳодисаларнинг баённи ҳаммага тушунарли қилиб ёзма равишда ифодалай оларкан.

Тадбир ташкилотчиларидан Адлия вазирлиги масъул ходими Шаҳноза Тўраҳўжаева таъкидлаганидек: “Иншолар танлови мактаб ўқувчиларини, ёшларни коррупцияга тоқатсиз қилиб тарбиялаш мақсадида ташкил этилган. Бола коррупция тўғрисида мулоҳаза қилсин, уни онгли равишда қораласин, эртага катта бўлиб пора ва виждони қаршида танловда қолганида, порага (бериш ё олиш — қатъи назар) йўқ дея олсин, деган мақсад бор”.

Танлов уч босқичда, икки гуруҳ кесимида (умумий ўрта таълим мактабларининг 8-11-синфлари ҳамда лицей ва коллеж ўқувчилари ўртасида; олий таълим муассасалари талабалари ўртасида) ўтказилди.

Икки ой давом этган танлов якунларига кўра, 6 нафар иштирокчи ғолибликни қўлга киритди.

Сўз навбати ғолибларга:

3-ЎРИН:
Кумуш АБДУРАЗЗОҚОВА,
Самарқанд вилояти, Оқдарё туманидаги 17-мактабнинг 11-синф ўқувчиси:

— Тўғриси, мен танлов деса таниш-билишнинг бўлмаса, ютукқа эриша олмайдиган кўз-бўямачилик, деб ўйлардим. Лекин бугунги танловнинг ўзи ҳамма нарсасга пул билан эмас, ўз билимимиз, китоблар билан эришимиз мумкинлигини исботлади.

Иншодан парча

“Иймон инсон қалбнинг кўзгусидир. Инсоф, одамгарчилик, виждон каби хислатларнинг жамланмаси иймондир. Уларнинг дushmanи эса коррупциядир.

Бутанинг бутунлигини унинг япроқларидан, инсоннинг тўқислигини унинг маънавиятидан биламиз. Маънавият келажакка йўл очади. Баъзида виждоннинг қўлидан келмаган ишни қонун бажаради. Назаримда, коррупция билан курашишда матбуотга кўпроқ имтиёз ва ҳуқуқ берилиши керак. Чунки журналистларнинг кўзи тушган ерда ҳаво янгилади”.

2-ЎРИН:
Ирода БАХРОНОВА,
Навоий шаҳридаги 11-аниқ фанлар чуқур ўқитиладиган ихтисослаштирилган мактабнинг 10-синф ўқувчиси:

— Авваллари ҳам коррупция ҳақида эшитардим. Аммо бу муаммо билан катталаргина курашиши керак, деб ўйлардим. Коррупциянинг илдизи жуда чуқур. Ҳозирданок курашмасак авлодлар ёстигини қуритиши аниқ.

Иншодан парча

“Замахшарий: “Пора фақат ноҳақ ва зопиларга ёрдам берувчидир”.

Оёнгиз остига қаранг: юзлаб, минглаб чумолилар тиним

билмай меҳнат қилмоқда. Эътибор берсангиз улар ўзларидан бир неча баробар оғир юкни минг машаққат ила инига ташимокда. Ҳа, шу митти мавжудотда ҳам ҳалоллик ила ризқ топиш ҳисси бўларкан. Биз инсонлар, бу борада чумолилардан ўрнак олсак арзийди.

...Юсуф Хос Ҳожиб “Кутадғу били” асарида порахўрликка қуйидагича таъриф беради: “Одамлар орасида қулдорлик поёнига етади, аммо пулга бўлган қуллик ҳеч қачон поёнига етмайди”.

Мен бу “саратон”ни тескари дарахтга қийсламан. Сабаби шуки, унинг илдизи ерда эмас, балки тепада. У билан курашиш бир кишининг иши эмас. У билан биргаликда курашишимиз керак. Чунки коррупцияни чинакам виждонли, ҳалол ва пок инсонлар енга олади”.

1-ЎРИН:
Тамара СКРИПКИНА,
Қорақалпоғистон Республикаси, Нукус шаҳридаги 46-мактаб 10-синф ўқувчиси:

— Иншо ёзиш мен учун бироз қийин кечди. Чунки ўзим 15 ёш бўлсам-да, фикрларимни худди 25 ёшлилар қаторида билдиришга ҳаракат қилдим. Мен авваллари коррупцияга дуч келмагандим. Шу сабабли бу муаммога жиддий эътибор бермасдим. Аммо иншо ёзиш аввалда мен муаммони чуқур таҳлилий ўргандим.

Иншодан парча

“Здравствуй, дорогой читатель. Это письмо из будущего в прошлое, молодому поколению начала двадцать первого века. Я, Скрипкина Тамара, пишу вам, чтобы предостеречь от такого опасного явления социальной действительности, как коррупция. Когда-то мы не обратили должного внимания этой проблеме. Теперь я хочу, чтобы вы исправили эту ошибку. Я уверена,

среди вас есть умные, амбициозные социумы, которым под силу бороться с одним из опасных и “кровотокащих” явлений современного мира...”.

3-ЎРИН:
Мадинахон РАҲМОНОВА,
Жиззах давлат педагогика институты талабаси:

— Иншолар танловининг шаффоф ўтганлигининг ўзи ҳақиқат борлигини исботлади. Мустақил фикрнинг қадрларини хурсанд бўлдим. Биласизми, бу танлов озаки тарзда ҳам ёки бошқа тарзда ҳам ташкил этилиши мумкин эди. Аммо айнан иншо бўлгани қувонарли. Чунки одам ёзма фикрлаётганда ички ҳаяжонини енга олади. У ва қроғ... Бор ҳақиқатларини унга тўқиб сола олади.

Иншодан парча

“Телевизор, уяли телефон, интернет, компьютер, машина ва шу каби технологияларнинг яралиш тарихи бизга маълум. Ҳатто, кўплаб воқеа-ҳодисалар тарихи ва тафсилоти ҳам жуда яхши биламиз. Лекин ҳаётимизда шундай куч борки, биз унинг на тарихини, на келажagini башорат қила оламиз. Бу куч жамият тараққиётига болта урадиган, ҳуқуқ ва мажбуриятларимизга зарба берадиган, мамлакатимиз ривожини, ўтмишини қадр-қиммати, бугунимиз роҳат-фароғати раҳна солувчи иллатдир.

Нима учун инсониятнинг 95 фоизи коррупцияни йўқ қилиш имконсиз, деб ҳисоблайди? Нима сабабдан коррупцияга қарши курашамиз, дея бонг урсакда, амалга келганда ваъдаю виждонимиз амрини унутамиз? Натижада коррупция иштирокчисига айланамиз. Ишга жойлашиб бўладими, аъло баҳолабга ўқиш бўладими, нимадандир, қимдангир самарали фойдаланиш, яхши даволаниш, ҳатто навбатсиз харид қилиш бўла-

дими, ҳамма жараёнда коррупцияга йўл қўямиз. Наҳот, ўзимизга, илмий салоҳиятимизга, ҳаракатларимизга, лаёқатимизга ишонмаймиз, наҳот, келажакимизга “жавоб бера олмаймиз”.

2-ЎРИН:
Маҳфуза ХЎЖАҚУЛОВА,
Термиз давлат университети талабаси:

— Назаримда, ҳафтанинг бир кунини “Ҳуқуқий билимлар кун”и деб номлаш керак. Чунки коррупцияга қўл ураётганларнинг кўпчилиги ҳуқуқий билимсизлигидан ўз ишени битириш учун пора таклиф қилаяпти. Қонунларни билган, ҳуқуқини яхши таниган одамнинг иммунитетни бақувват бўлади. Ва у зинҳор қонунбузарлик қилмайди.

Иншодан парча

Ўз нафсини жиловланган, Батани, халқи, ота-онасини чин дилдан севган инсон коррупция билан боғлиқ жиноятларни содир этмайди...

Қийинчиликларни коррупция билан ҳал қилаётган ёшлар бу жараёндан ўзлари учун дарс олади. Биринчидан, бу ҳаётда ҳамма нарсани сотиб олиш ёки сотиш мумкин, иккинчидан, эса эртанги кунда мен ҳам шундай иш қилсам бўлар экан каби тушунчаларни уйғотди.

Деярли кўплаб соҳаларда коррупция содир этилаётганига гувоҳ бўляпмиз. Агарда шу ҳолат давом этса, келажак эгалари тинч ва фаровон ҳаёт кўра олармикин? Келажак авлодга қандай устоз дарс беради? Беморларни қандай шифокор даволайди?”.

1-ЎРИН:
Муштарийбегим РАШИДОВА,
Тошкент давлат юридик университети талабаси:

— Коррупция билан фақат ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ёки давлат идораларида ишлайдиганларгина эмас, барчамиз, хусусан, ёшлар ҳам курашмоғи керак. Бу борада хориж тажрибасини ўргандим. Бу каби танловлар ҳар биримизда муаммога нисбатан курашишда шахсий муносабатимизни шакллантирди.

Иншодан парча:

Коррупция номли бу жирканч иллат инсон зотидан ҳам қимматроқ, қадрироқ бўлиш даражасига етдимиз? Нега инсонларнинг кўзи коррупция тўри билан боғланган.

“Пора — ягона чора” деган иллюзияга болта урайлик. Инсон уйини ўғри урса “дод, ўғрини ушла дейди, пора берган эса “дод порахўрни ушла демайди. Чунки бунда инсон ҳам ўз манфаатини кўзлаган ва жиноятга шерик бўлган бўлади.

Ўрнат, ўзгаларни тўғри йўлга бошлашда, шахсий намуна коррупцияга қарши курашда муҳим. Хитой файласуфи бу борада шундай дейди: “Биз ўз намуна-мизда муносиб хулқ-атвор эгаси

эканлигимизни кўрсатсак, ким ўзини номуносиб тутишга жазм қилар эди?”.

Қонун олдида шоху гадо тенг. Сингапур давлат раҳбари коррупцияга курашга бел боғладинми, унда ўз яқинларинг ва дўстларингни ҳибсга олишга тайёр тур, деб айтган.

Коррупционерлар Абдулла Қаҳҳор тилида: “кирпини “пора” деб берсанг, томоғини очиб учун уни тескари ютадиганлардир. Наҳотки, биз келажакни шундайларга қолдирсак? Йўқ. Коррупцияга қарши курашни бугунданок бошлайлик. Илдири отган бу иллатнинг томири билан курашиб, суғуриб ташлайлик. Зеро, буюк аждодларимиз ҳам бизни тўғрилик ва ҳалолликка қорлаганлар.

Тақдирлаш маросимида Адлия вазирининг ўринбосари Худоев Мелиев шундай деди: “Албатта, коррупцияга қарши кураш турли жабҳаларда, ҳар томонлама амалга оширилиши керак. Энг муҳими, инсонларнинг онги ва дунёқарашини ўзгартиришдир. Бунда тарбиянинг роли беқиёс. Адлия вазирлиги томонидан бу борада қатор тадбирлар ўтказилди.

Биз учун ёш авлодининг коррупцияга нисбатан муносабати муҳим. Мақсадимиз ёшларда коррупция ва бошқа ҳуқуқбузарликларга қарши тура оладиган кучли иммунитетни шакллантиришдан иборат.

Коррупция занжирининг узлиши мамлакатнинг 54 фоиз аҳолисини ташкил қиладиган ёшларга кўп жихатдан боғлиқ.

Танлов ўз мақсадига эришди. Бугун шунча инсон коррупцияга йўқ, деди. Умид қиламизки, улар нафақат ўзларининг, балки кенг жамоатчилиқнинг фикрини ўзгартира оладилар”.

Танлов ғолибларига қуйидаги совғалар топширилди:

3-ўрин — планшет;

2-ўрин — ноутбук;

1-ўрин — iPhone 11 PRO смартфон.

Шунингдек, танловда ўқувчилари фаол иштирок этган ва компьютер техникасига эътиёжи бўлган Самарқанд вилояти, Оқдарё тумани, 17-мактабга 10 та стационар компьютердан иборат мажмуа тақдим этилди.

Умр мазмунини ҳалолликда эканини аниқлаган, бировларнинг олдида қадрини ва қаддини букадиган иллатга мурокасиз курашишга ўргатган иншолар танлови мамлакатимиз ёшларини тўлиқ қамрашини истардик. Токи бугун ўсиб келаётган авлод коррупцияга ҳар қандай шароитда ҳам ЙЎҚ, ЙЎҚ, десин!

Дилфуза ЭРҒАШЕВА,
“Инсон ва қонун” мухбири

КОРХОНАЛАРНИ давлат рўйхатидан ўтказиш илгари 10 кунгача муддатда амалга оширилиб, 7 турдаги ҳужжатлар талаб қилинган. Тадбиркор ҳали иш бошламасдан туриб, ҳужжатларни тайёрлаш ва уларни рўйхатдан ўтказиш учун бироз вақт ҳамда ортиқча маблағ сарф қилишига тўғри келарди.

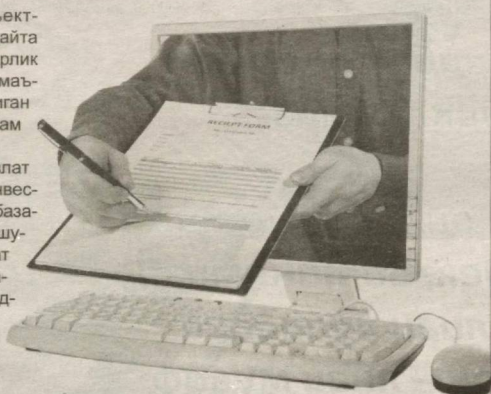
ДХМда тадбиркорга қандай қулайликлар бор?

Бундан ташқари, Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш, қайта рўйхатдан ўтказиш, шунингдек, Тадбиркорлик субъектлари ягона давлат реестридан маълумотлар берилганлиги учун ундирилган давлат божлари ва йиғимлар ставкалари ҳам анча юқори эди.

Масалан, аввалги тартибга кўра, давлат рўйхатидан ўтказилганлик учун хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналардан базавий ҳисоблаш миқдорининг 5 баравари, шунингдек 500 АҚШ доллари миқдорида давлат божни тўлашни белгиланган эди. Кейинчалик бу тартибга ўзгариш киритилиб, тадбиркорлик субъектининг ўзи келиб топширганга базавий ҳисоблаш миқдорининг 32 баравари, интернет орқали рўйхатдан ўтганда эса 16 баравар этиб белгиланди.

Бугунги кунда тадбиркорлар томонидан давлат хизматларини олиш учун тақдим этиладиган ҳужжатлар сони қисқартирилган. 2017 йил 1 апрелдан бошлаб рўйхатда олиш тартиб-таомилларини 30 дақиқача қисқартириш имконини берувчи тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказишнинг автоматлаштирилган тизими ишга туширилди.

Шу билан бир қаторда, хорижий инвестиция иштирокидаги корхоналарнинг устав фондига бўлган минимал талаблар камайтирилиб, 600 миллион сўмдан 400 миллион сўмгача пасайтирилди. Қолаверса, хорижий иштирокчиларнинг фақат юридик шахс бўлишига доир талаб бекор қилиниб, уларнинг улуши 30 фоиздан 15 фоизга камайтирилди.

даги корхоналарнинг таъсисчилари (иштирокчилари)га Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси соддалаштирилган тартибда 10 йил муддатга берилади.

ТАДБИРКОРЛАР БАНК ҲИСОБ РАҚАМИНИ ОНЛАЙН ТАРЗДА ОЧИШИ МУМКИН

Жорий йилнинг март ойидан бошлаб тадбиркорлар учун банк ҳисобрақамини масофадан туриб очиш имконияти яратилди. Бунда тадбиркор сифатида рўйхатдан ўтган фуқаролар ўзига маъқул банкни танлайди ва 5 дақиқа ичида банк ҳисоб рақамини очади. Бунинг 2 усули бор. Яъни, давлат хизматлари марказларига ташриф буюриш ёки fo.birdarcha.uz орқали электрон хизматдан фойдаланиш.

ЭКСТЕРРИТОРИАЛ ТАМОЙИЛ

2019 йил 1 апрелдан бошлаб эса жисмоний ва юридик шахслар давлат хизматларини экстерриториал тамойил бўйича олиши белгиланди. Яъни, фуқаролар доимий (вақтинча) рўйхатдан ўтган жойидан ва юридик шахслар почта манзилдан (жойлашган еридан) қатъи назар, исталган ҳудуддаги давлат хизматлари марказларига мурожаат қилиш имкониятига эга бўлди. Бу хизмат барча хизмат турлари учун ташкил этилган.

Масалан, республикамизнинг исталган шаҳрида фаолият юритишни мақсад қилган тадбиркор ўз яшаш ҳудудидаги марказлардан туриб ҳам рўйхатдан ўтиши мумкин. Улар фақат фирмаларни рўйхатдан ўтказиш соҳасига татбиқ этилмайди. Балки исталган ДХМ орқали кўрсатиладиган аксарият хизматлардан шу тарика фойдаланиш мумкин.

“ОЛДИНДАН НАВБАТГА ЁЗИЛИШ” ФУНКЦИЯСИ

Жорий йилнинг 1 ноябидан юридик ва жисмоний шахсларга янада қулайлик яратиш мақсадида “Олдиндан навбатга ёзилиш” функциясининг ишга туширилиши фуқароларга ДХМга ташриф буюриш учун мос келадиган кун ва вақтни олдиндан танлаш имкониятини беради. Навбатда жойни бронлаш учун www.davxizmat.uz сайтига кириб, ўзи жойлашган жойни белгилаш кифоя. Ушбу тизимнинг яна бир ўзига ҳос жиҳатларидан бири хизматдан фойдаланган фуқароларимизга автоматик тарзда ўзи яшайдиган ҳудудга яқин жойлашган ДХМни тақлиф қилишидир. Мурожаатчи шу яқин орада фаолият кўрсатаётган марказни танлаб, зарур хизматни белгилайди ва рақамли навбат чиптаси шакллантирилади (харф-рақамли код).

Мақсуд ҚУРБОНОВ,
Давлат хизматлари Агентлиги Самарқанд вилоят бошқармаси бошлиғи

2019 йил 20 мартда “Мамлакатда ишбилармонлик муҳитини яхшилаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Қонун қабул қилинди.

Кўчмас мулкни сотиб олаётганда эътиборли бўлинг!

Мазкур Қонунга асосан, Фуқаролик кодексининг 480-моддасига ўзгаришлар киритилиб, кўчмас мулк объектларини сотиш тартиби соддалаштирилди ва нотуаржой тоифасидаги кўчмас мулкни сотиш шартномасини нотариал тартибда тасдиқлаш тартиби бекор қилинди.

Эндиликда, нотуаржой тоифасидаги кўчмас мулк объектларини сотиш ва сотиб олиш жараёнини жисмоний ва юридик шахслар ўзаро шартнома асосида амалга оширишлари ҳамда кўчмас мулк объекти мулкдорлари ёхуд ушбу объект бўйича ашёвий ҳуқуқлар эгалари бўлган юридик ва жисмоний шахслар, уларнинг ваколатли вакиллари кўчмас мулк объектига бўлган мулк ҳуқуқи ёки бошқа ашёвий ҳуқуқлар вужудга келган, бошқа шахсга ўтган, чекланган, бекор бўлган, кўчмас мулк объектнинг ҳуқуқий ҳолати ўзгарган кундан бошлаб бир ой муддатда давлат хизматлари марказлари ёки Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали давлат рўйхатидан ўтказишлари кифоя.

Бирок бу каби қулайликларни суистеъмол қилувчилар ҳам учраб қолиши эҳтимолдан холи эмас. Яъни, сотувчи ва сотиб олувчи ўр-

тасида шартнома имзоланиб, сотиб олувчи томонидан тўлов мажбуриятлари тўлиқ ёки қисман амалга оширилиб, кўчмас мулкка нисбатан вужудга келган ҳуқуқни давлат рўйхатидан ўтказиш учун мурожаат қилганда объектга нисбатан таққиқ қўйилганлиги ёки бўлмаса сотиш (ёки бегоналаштириш) ҳуқуқи мавжуд эмаслиги аниқланмоқда ва натижада фуқаролар форибгарлик қурбонига айланиб қолмоқдалар.

Юқоридаги каби ҳолатларнинг олдини олиш мақсадида, кўчмас мулк объектларини сотиб олиш истаги бўлган барча фуқароларимизни, нотариал тартибда тасдиқланмайдиган олди-сотди шартномаларини тузишдан олдин, давлат хизматлари марказлари орқали кўчмас мулкка нисбатан таққиқ бор ёки йўқлигини, унга нисбатан ҳуқуқ турини аниқлаб олишлари, шунингдек, умумий мулкка нисбатан тенг ҳуқуқли шахслар бор йўқлигини текшириб олишлари кераклиги ҳақида огоҳлантирамиз.

Азамат БОБОҚУЛОВ,
Давлат хизматлари Агентлиги Тошкент шаҳар бошқармаси юрисконсулти

Олис жойларда “МОБИЛ ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИ” кўрсатилмоқда

БУГУН аҳоли ўндан ортиқ ташкилотларга қиладиган мурожаатини бир марказга бориб ҳал қила олади. Бу жараёнда энг муҳими барча хизматлар электрон тарзда кўрсатилиши, инсон омилининг иштирок этмаслиги жамият ва давлат қушандаси бўлган иллат — коррупциянинг олдини олишга хизмат қилади. Дастлаб 10 дан ортиқ давлат хизматларини кўрсатадиган марказлар қисқа вақтда 30 дан ортиқ хизматни ўзига жамлади. Бугунги кунга келиб эса 130 дан ортиқ давлат хизматларини кўрсатиб келмоқда. Яна шуни таъкидлаш кераки, ҳозирда 700 дан ортиқ давлат хизматларининг ягона реестри шакллантирилди. Рақамларни таҳлил қиладиган бўлсак, жорий йилнинг ўзида Бухоро вилоятдаги давлат хизматлари марказларига 500 мингдан ортиқ мурожаатлар келиб тушган. Биргина ўзбошимчилик билан қурилган тураржойларга нисбатан бир марталик умумдавлат акцияси доирасида мулк ҳуқуқини эътироф этиш бўйича 70 мингдан ортиқ фуқарога мулк ҳуқуқи берилди. Авваллари фуқаролар ўз уйларида ҳоким қарорини чиқартириш учун оила, керак бўлса, йиллаб сарсон саргардон бўлишарди.

Давлат хизматлари Агентлиги барча фуқароларимизга яшаш жойидан қатъи назар, сифатли давлат хизматларидан фойдаланиш имконини яратишга алоҳида эътибор қаратмоқда. Унга кўра, олис жойларга чиқиш учун мобил давлат хизматлари кўрсатилиши белгиланди. Дам олиш кунлари туман (шаҳар) Давлат хизматлари марказлари ходимлари махсус техника билан жиҳозланган “Дамас” ва автобусларда энг чекка ҳудудларга бориб, аҳолига керакли хизматларни кўрсатмоқда. Мутахассисларнинг ўзлари бориб, ўша ернинг ўзида фуқароларга “мобил давлат хизматлари”ни кўрсатишади. Вилоятдаги марказлар томонидан 2018 йилда 4000 дан ортиқ “мобил хизмат”лар кўрсатилган бўлса, жорий йилда ушбу кўрсаткич 8000 дан ошиқни ташкил қилади. Бундан ташқари, вилоятнинг олис 10 та ҳудудда давлат хизматлари марказларининг шохобчалари очилиб, уларда туман ёки шаҳар марказларига келолмайдиган фуқароларга давлат хизматлари кўрсатилди.

Бурхон ЖАМОЛОВ,
Давлат хизматлари Агентлиги Бухоро вилоят бошқармаси бошлиғи ўринбосари

10 ТА ЙЎНАЛИШ ОРҚАЛИ ИМКОНИЯТЛАР ЯНАДА КЕНГАЙДИ

“Жаҳон банки ва Халқаро молия корпорациясининг “Бизнес юритиш” йиллик ҳисоботида Ўзбекистон Республикасининг рейтингини янада яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Президентимиз Қарори қабул қилинди. 10 та йўналишдан иборат ушбу қарорда Ўзбекистонда бизнес муҳитини яхшилаш борасида қатор энгилликлар яратиш назарда тутилган.

Асосийси, ушбу Қарор билан қатор бюрократик тартиблар бекор қилинди. Электрон ҳужжат алмашинувиға кенг йўл очилиб, ҳиссдорлар ҳуқуқлари ҳимоя қилинмоқда. Жорий йилда “Doing business” йиллик ҳисоботида “Бизнесни рўйхатдан ўтказиш” кўрсаткичи бўйича дунёнинг 190 та давлати ичида Ўзбекистон 8-ўринни эгаллаб, биринчи Топ-10 лиikka кирганини яхши натижа сифатида эътироф этиш лозим.

ХОРИЖИЙ ИНВЕТОРЛАР УЧУН ВИЗА РЕЖИМИ СОДДАЛАШТИРИЛДИ

2019 йил 1 мартдан хорижий инвесторларга соддалаштирилган виза режими ташкил этилди. Эндиликда хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналарнинг таъсисчилари (иштирокчилари) ва уларнинг оила аъзолари учун муддатини мамлакатдан чиқмасдан узайтириш имконияти билан амал қилиш муддати уч йилни ташкил қиладиган “инвестиция визаси” жорий этилди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида товарлар ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатиш бўйича 3 миллион АҚШ долларида ортиқ миқдорда инвестиция киритган хорижий давлатлар фуқароларига, шу жумладан, хорижий инвестициялар иштироки-

 QISHLOQQURILISHBANK

Барча юртдошларимизни кириб келаётган
Янги йил билан самимий табриклаймиз.

Сизларга мустаҳкам соғлиқ, оилавий хотир-
жамлик, куч-қувват, шунингдек, Ватанимиз-
нинг тараққиёти ва фаровонлиги йўлидаги
бунёдкорлик ишларида янгидан – янги муваф-
фақиятлар тилаймиз.

2020
йил

Фурсатдан фойдаланиб, қуйидаги миллий валютадаги янги
омонат турларини таклиф этамиз:

“Барака” — омонат муддати – 19 ойдан 25 ойгача,
фоиз ставкаси – йилига 23 %.

“Рағбат” — омонат муддати – 15 ойдан 25 ойгача,
фоиз ставкаси – йилига 23 %.

Ушбу омонатларга ҳисобланган фоизлар ҳар ойда тўлаб борилади.

Сизнинг омонатларингиз Фуқароларнинг
банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Қишлоқ қурилиш банк - фаровон ҳаётингиз хизматида!

? ЭКСПЕРТИЗА КАЧОН УТКАЗИЛАДИ

ЭКСПЕРТИЗА

ўзига хос универсал ва жиноят процессининг ҳоҳлаган босқичида, ҳаттоки, жиноят ишини қўзғатишдан олдин ҳам ўтказилиши мумкин бўлган тергов ҳаракати ҳисобланади.

Экспертиза суриштирув, дастлабки тергов ва суд муҳокамаи жараёнида фан, техника, санъат ёки ҳунар соҳалари бўйича махсус билимларга эга бўлган, жиноят процесси иштирокчиси билимларига эҳтиёж сезилганда ўтказиладиган тергов ҳаракатидир.

Процессуал жиҳатдан экспертиза уч босқичдан ташкил топади: экспертиза тайинлаш; экспертиза ўтказиш; экспертиза ҳулосасини баҳолаш.

Экспертнинг ҳулосаси суриштирувчи, терговчи ёки суд учун муқаррар далилий қучга эга эмас. Ҳулосага қўшилмаслик қарорда ёки ажримда асослаб берилиши лозим.

Агар жиноят иши ёки терговга қадар текширув материаллари бўйича бир неча экспертиза ўтказилган ва экспертлар бир хил фикрга келмаган бўлса, терговга қадар текширувни амалга оширувчи органнинг мансубдор шахси, суриштирувчи, терговчи ёки суд баъзи экспертларнинг ҳулосаларига қўшилиш ва бошқа экспертларнинг ҳулосаларига қўшилмаслик тўғрисидаги ўз фикрини асослаб бериши лозим.

Фуқаролик ишлари бўйича эса Фуқаролик процессуал кодексининг 80-моддасига асосан суд далилларга ишонинг ҳамма ҳолатларини жамлаб, уларни суд мажлисида қонунга амал қилган ҳолда, ҳар тарафлама, тўлиқ ва ҳолис қўриб чиқишга асосланган ўз ички ишончи бўйича баҳо беради, ҳар бир далил алоқадорлик, маъбуллик ва ишончлилик нуқтаи назаридан, далилларнинг маъмуи эса етарлилик нуқтаи назаридан баҳолашни лозим. Агар текшириш натижасида далилнинг ҳақиқатга тўғри келиши аниқланса, у ишончли деб топилади.

Ҳеч бир далил суд учун олдиндан белгилаб қўйилган қучга эга эмас. Далилларга баҳо бериш натижаларини суд ҳал қилув қароридан акс эттириши шарт бўлиб, унда айрим далиллар суднинг ҳулосаларини асослаш воситаси сифатида қабул қилинганлиги, бошқа далиллар суд томонидан рад этилганлиги сабаблари, шунингдек, айрим далилларнинг бошқа далилларга нисбатан афзаллиги асослари келтирилади.

Ҳужжатларга ёки бошқа ёзма далилларга баҳо беришда суд бошқа далилларни инобатга олган ҳолда, бундай ҳужжат ёки ёзма далил шу турдаги далилларни тақдим этишга ваколатли бўлган орган томонидан берилганлигига, ҳужжатни имзолаб тасдиқлаш ҳуқуқига эга шахс томонидан имзоланганлигига, мазкур турдаги далилнинг бошқа барча ажралмас рекузитлар мавжудлигига ишонч ҳосил қилиши шарт.

Ҳужжатнинг ёки бошқа ёзма далилнинг қўчирма нусхасига баҳо беришда суд нусха қўчириш вақтида унинг аслига нисбатан мазмун ўзгариб қолмаганлигини, нусха қўчириш қандай техник усулда бажарилганлигини, нусха қўчириш ҳужжатнинг қўчирма нусхаси унинг асли билан бир хиллигини қафолатлашини, ҳужжатнинг қўчирма нусхаси қандай тарзда сақланганлигини текширади.

Агар ҳужжатнинг асли йўқолган ва судга тақдим этилмаган бўлса, низолашаётган ҳар бир тараф томонидан тақдим этилган ушбу ҳужжатнинг қўчирма нусхалари эса ўзаро бир хил бўлмаган ҳамда бошқа далиллар ёрдамида ҳужжатнинг асл мазмунини аниқлашнинг иложи бўлмаган тақдирда, суд ҳужжатнинг ёки бошқа ёзма далилнинг фақат қўчирма нусхаси билан тасдиқланган ҳолатларни исботланган, деб ҳисоблаши мумкин эмас.

Эксперт олдиға қўйилган саволлар эса аниқ, жиноят ишига алоқадор, унинг фаолияти ва махсус билими доирасидан четга чиқиши мумкин эмас. Унга ҳуқуқий масалалар юзасидан саволлар берилиши тақиқланади.

Экспертизага юбориладиган объектлар тўпланиши босқичида экспертиза тайинлаш ваколатига эга шахс далил аҳамиятига эга маълумотлар ёки бошқа жиноятга алоқадор бўлган маълумотларни аниқлайди, уларни жиноятга алоқадорлигини белгилайди.

Экспертиза текшируви учун саволлар тайёрлаш экспертиза тайинлашнинг юраги ҳисобланади. Ушбу саволлар тактик жиҳатдан бир неча мезонлардан иборат бўлиши талаб қилинади: саволлар жиноят иши юзасидан бўлиши; экспертиза тайинловчи органнинг нимани хоҳлаганлигини ўзида ифода эта олиши; тадиқот объектини тўлиқ қамрай олиши; содда тилда ёзилган, раво, тушунарли бўлиши; экспертиза тури имкониятлари доирасида бўлиши; ҳулоса беришнинг иложи йўқлиги тўғрисидаги ҳужжат берилишининг олдини олиши, яъни ўша соҳада маълумотга эгаллини талаб қилади.

Экспертизанинг қайси процессуал турини қўллашни терговчи ўз қароридан акс эттириши керак бўлиб, агарда у бу масалани очик қолдирган бўлса, эксперт ёки экспертиза муассасасининг раҳбари терговчини хабардор қилиши зарур. Экспертизанинг процессуал турлари ҳам унинг розилиги билан танланади. Агарда терговчининг ўзи томонидан экспертизанинг комплекс ёки комиссиявий тури танланиши ихтиёр қилинган бўлса, бу ҳаракат экспертиза тайинлаш тўғрисидаги қарорда акс этиши талаб қилинади.

Энг муҳими, экспертизани тегишли қарор ёки ажримсиз ўтказиш тақиқланади.

Бахтиёр МАХСАДОВ,

Х.Сулаймонова номидаги Республика суд
экспертиза маркази бош юрисконсулти

ЁНҒИН ОРТИДА ЖИНОЯТ БОР

МАМЛАКАТИМИЗДА барча соҳаларни кенгайтириш ва ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Президентимизнинг 2019 йил 17 январдаги "Суд-экспертлик фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори айнан ана шу мақсадда қабул қилинган бўлиб, унда Адлия вазирлиги ҳузуридаги Х.Сулаймонова номидаги Республика суд экспертиза маркази ҳамда пуллик хизматлар кўрсатишдан келиб тушадиган ва бошқа бюджетдан ташқари маблағлар ҳисобидан Марказнинг янги бўлимларини ташкил этиш ва қўшимча штатлар бирлигини жорий қилиш вазифаси юклатилган.

Марказнинг МАБКЭ лаборатория таркибида бўлган суд ёнғин-техникавий экспертизаси ажралиб чиқиб, "Ёнғин техник экспертизаси лабораторияси" ташкил этилди. Ушбу ЁТЭ йўналиши бўйича аввал учта эксперт фаолият юритган бўлса, ҳозирги кунга келиб қўшимча штат бирлиги ажратилди.

Марказда судга оид ёнғин-техникавий экспертизаси 1981 йилдан, мазкур қарор ижро этилгунга қадар МАБКЭ лабораторияси қошида ўтказилган.

Бу мол-мулкка қасддан зарар етказиш, жасадни ёкиб юбориш, ўзини-ўзи ёкиб юбориш, ҳужжатларни ёкиб юбориш нобуд қилиш, жиноий изларни ёкиб юбориш йўли орқали йўқ қилиш ҳолатларини аниқлаш зарурияти туғилганда тайинланадиган экспертиза туридир. Шунингдек, эҳтиётсизлик оқибатида содир бўлган ёнғинларнинг сабабларини аниқлашда ҳам кўпроқ тайинланади.

Суд-ёнғин-техникавий экспертизаси, содир бўлаётган

ёнғинларнинг келиб чиқиш сабаблари турлича эканлигини, улар асосан учга бўлинишини кўрсатади, булар:

- эҳтиётсизлик оқибатида содир бўладиган ёнғинлар;
- қасддан содир этиладиган ёнғинлар;
- кучли табиат ҳодисалари оқибатида содир бўладиган ёнғинлардир.

СЁТЭ амалиётида асосан, эҳтиётсизлик оқибатида содир бўладиган ёнғинлар ва қасддан содир этилган ёнғинлар кўп учраши маълум бўлди.

Эҳтиётсизлик оқибатида содир бўлаётган ёнғинлар жумласига, электр ускуналари ва газ мосламаларидан нотўғри фойдаланиш, электр ва газ носоз мосламалардан фойдаланиш, иситиш тизими мосламаларидан нотўғри фойдаланиш, пайвандлаш ишларини ёнғин қоидаларига риоя қилинмасдан олиб борилиши, ёнғин юкламалари юқори даражада бўлган ман этилган жойларда, чекиш ёки ёнғин манбаларидан ноўрин фойдаланиш, ўз-ўзи-

дан ёнғинчи маҳсулотларнинг сақлаш қоидалари бузилиши оқибатидаги ёнғинлардир.

Қасддан содир этилган ёнғинларни текширишда суриштирув, тергов органлари ходимларидан юқори савия, синчковлик талаб қилинади. Чунки қасддан содир этиладиган ёнғинлар "ёнғин жинояти" остида бошқа жиноятлар ётишини кўрсатмоқда. Жиноятчилар қотиллик, ўғрилик, ўзганинг мулкига зарар етказиш, иқтисодий жиноятлар каби турли жиноятларни содир этиб, ёнғин орқали ўзларининг изларини йўқотишга ҳаракат қиладилар. Шу сабабли, бундай ҳодисаларнинг сабаби билан боғлиқ масалаларни ечишда ёнғин объектини текшираётган орган ходимларидан алоҳида синчковлик, масъулият, маҳорат талаб қилинади.

Якубжан РУСТЕМОВ,
Ёнғин-техника экспертиза
лабораторияси мудир

Суд-товаршунос суд эксперти

ҚАНДАЙ САВОЛЛАРГА ЖАВОБ БЕРИШИ ШАРТ?

ҲУҚУҚНИ қўллаш амалиёти таҳлили шуни кўрсатадики, суд-тергов органларининг товаршуносликка оид билимларни қўллашга эҳтиёж ортиб бормоқда. Иқтисодий жиноятларни, мулквий низоларни судда қўриб чиқишда объектив ва қонуний иш олиб бориш турли объектларнинг товар сифатини баҳолашни талаб этади. Шу сабабли низоли масалаларни одил судлов орқали ҳал этиш товаршунослик соҳасига оид махсус билимлардан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

Мол-мулкни бўлиш, мулкни ҳисобдан чиқариш, мулкка зарар етказганлик ёки бузганлик учун зарарни қоплаш, сифатсиз маҳсулотларни реализация қилганлик билан боғлиқ фуқаролар даъво ишларини қўриб чиқишда қўллаб-қўллаб экспертизалар ўтказилади.

Суд-товаршунослик экспертизасининг мазмуни маҳсулотларнинг ҳақиқий сифатини аниқлаш учун махсус билимлар воситасида уларнинг товар (истеъмол) хусусиятларини аниқлашдан иборат.

Бундай экспертизани ўтказиш доирасида ечиладиган вазифаларни икки гуруҳга ажратиш мумкин:

Таснифловчи:

- ҳалқ истеъмоли молларининг намуналар, шартномалар ва бошқа товарни етказиб бериш ҳужжатлари билан тасдиқланган техник талабларга мувофиқлигини (номувофиқлигини) аниқлаш;
- товарнинг турга хослигини, миқдорини, ҳажминини, тўплам таркибини, истеъмол хоссаларини, нархини, товар белгиси мавжудлигини, кузатув ҳужжатлари ва бошқа ҳужжатлардаги маълумотларни аниқлаш;
- маҳсулотларнинг сифат тавсифи намуна сифатида келтирилган бошқа маҳсулотларнинг аналогик кўрсаткичларига мувофиқлигини аниқлаш.

Диагностик:

- товардаги сифатли ўзгаришлар сабабларини ва нуқсонларнинг пайдо бўлиш хусусиятларини аниқлаш;
- эскириш, зарарланиш, нуқсонларни ҳисобга олган ҳолда товар нархини аниқлаш;
- етказилган моддий зарар миқдорини аниқлаш.

Суд-товаршунос суд экспертнинг ваколатларига қуйдаги саволларга жавоб бериш керак:

- товарнинг номи қандай, нимага мўлжалланган, қандай гуруҳга мансуб?
- тақдим этилган саноат товари қандай хомашёдан тайёрланган?
- тақдим этилган товарларда мавжуд нуқсонлар бузиш натижасида пайдо бўлганми ёки фойдаланиш натижасидами?
- гумон қилинувчидан тинтувда олиб қўйилган ёки жабрланувчидан эғидан топишган куртка ва шим яхлит ҳолдами?
- ўрганилаётган товар янғини ёки ҳозирда фойдаланишдами?
- сифат хусусиятлари намуна сифатида келтирилган бошқа маҳсулотларнинг аналогик кўрсаткичларига мувофиқи, агар ўндай бўлмаса, фарқи нимада?
- ўрганиш учун тақдим этилган товарнинг экспертиза ўтказиладиган вақтдаги жисмоний ҳолатини ҳисобга олганда товарнинг ўртача бозор баҳоси қандай?
- ўрганиш учун тақдим этилган товарнинг ўтган муайян даврдаги жисмоний ҳолатини ҳисобга олганда товарнинг ўртача бозор баҳоси қандай?
- ўрганилаётган объектларнинг баҳоси унинг ҳақиқий ҳолатини (эскириш, зарарланиш, бузилиш) ҳисобга олганда қандай?
- зарарлаш ёки бузиш натижасида қанча суммада моддий зарар етказилган?

Суд-товаршунослик экспертизаси ана шуларни қамраб олади.

Мурод НИЗОМОВ,
марказнинг товаршунослик бўлими эксперти

УЛАР ЗАМОНАМИЗ ҚАҲРАМОНИ

ХАЁТДА шундай лаҳзалар бўлади-ки, улар мангуликка даҳлдор воқеаларни тарих саҳифаларига муҳрлайди. Яхшилик, жасорат, олижаноблик, деган фазилатлар инсоннинг беақдор хизматларига берилган муносиб баҳо. Бугунги қаҳрамонларимиз ҳам ана шундай юксак инсоний хислатларга, шарафли номга сазовор, эҳтиромга муносиб инсонлар.

УМИДВОР НИГОҲЛАР ҚАРШИСИДА...

Тақдир синовларидан ҳоли эмасмиз. Бу имтиҳонлар агар дилбандингизнинг соғлиги, ҳаёти билан боғлиқ бўлса юрагингизга қил ҳам сизмаслиги аниқ. Айниқса, даъвоси йўқ дард бўлса, туғма юрак хасталигига чалинган бўлса ва уни фақат жарроҳлик йўли билангина даволаш мумкинлигини билиб турсангиз ҳаёлга нималар келмайди, дейсиз...

Жарроҳлик учун қанча йиллар, йўллар, сармоялар кераклиги кўнглингиздаги сўнгги умидни ҳам юлиб ташлайди. Ахир, чет элларнинг йўлларида сарғайиб, сарсон бўлиб, ноумид қайтганлар оми? Маълумотларга қўра, республикада ҳар йили икки ярим мингга яқин болалар юракда турли нуқсонлар билан туғилади. Уларнинг аксарияти жарроҳлик амалиёти орқали тузалишдан умид бор. Ана шундай операция учун навбатда турган навоийлик беморларнинг у юздан ортиги болалар. Улардан икки юзга яқини ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларнинг фарзандлари.

Навоий вилоятида "Меҳрибон юрак" акцияси ҳақида хабар тарқалганда, кўпчилик бу хайрли иш ижобий яқун топишга унчалик ишонмаганди. Ёшлар иттифоқи вилоят бўлими ташаббусининг вилоят ҳокими томонидан қўллаб-қувватланиши юрак хасталигига чалинган болаларни жарроҳлик усулида даволашга имкон берди.

— Бу акция аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламига катта мадад бўлди, — дейди вилоят кўп тармоқли тиббиёт маркази бош шифокори, тиббиёт фанлари номзоди Муроджон Аҳмедов. — Иш тажрибамдан яхши биламан, бундан ўн йил аввал юрак жарроҳлиги учун беморлар Тошкентдан Ҳиндистон ёки Россияга юборилар эди. Бунинг машаққатлари фақат ота-оналарга аён. Чет эл эмас, ҳатто Тошкентда ҳам хаста боласини олиб, шифокор, яшашга ҳаё, операцияга катта маблағ излаб, изиллаб юрган олис қишлоқлардан келган ҳамюртларимизнинг чорасизликлари кўпчилик яхши эслайди. Пойтахтда бир йилда мингдан ортиқ

юрак операцияси амалга оширилди. Ушбу рақамлар эса бундай беморларни тўлиқ қамраб олиш имкони бўлмаганлигини кўрсатади. Энди бугун Навоийда худди шундай жарроҳлик амалиёти ўтказилаётганлиги ҳам болалар, ҳам ота-оналар учун катта қулайлик бўлди. Вилоятда ўтказилган ўттиздан

ортиқ юрак операциясининг йигирмадан зиёди болалар. Шундан ўн тўрт нафарининг операция ва реабилитацияси "Меҳрибон юрак" акцияси доирасида ўтказилди. Тўғриси айтсам, бу акциянинг бор масъулиятини бўйнимга олганимдан хавотирлангандим. Қўллар бу хайрли ишимиздан шубҳага бориб, ишонмаганида ҳам, навбат кутиб турган хаста юракларнинг умидвор нигоҳлари қаршисида ўзимни уларнинг ҳаёти учун жавобгар сезганим менга қудрат бахш этди. Вилоят ҳокими Қобулжон Турсунов ва устозим академик, республикадаги етуқ кардиожарроҳ Феруз Назировнинг ҳар томонлама қўллаб-қувватлаганлиги эса менга далда бўлди. Пойтахтдан келган анестезиолог-реаниматолог Азиз Эшонов ёнимда турди. Энг муҳими, жарроҳлик амалиёти ўтказилган болаларнинг барчаси бугун соғ-омон оиласи бағрига қайтди.

Бу акцияда нафақат республика ёки вилоятдаги саховатли одамлар, етакчи тадбиркорлик субъектлари, балки Япония, Хитой ва Россия каби давлатларда таълим олаётган, меҳнат қилаётган ватандошларимиз ҳам иштирок этишди. Улар гуёки ҳар бир лаҳза ганимат эканлигини юракдан ҳис этишганди. Тасаввур қилинг, операция столида ётган етти яшар болакайнинг ҳаёти учун курашси, унинг хаста юрагини асраб қолиш машаққати шифокор учун қанчалик оғир имтиҳон. Бу имтиҳонлардан ҳар сафар ғолибона ўтаркан, бу машаққатлардан ҳар гал шараф топаркан, операциядан сўнг митти юракларнинг бир маромда уришини эшитаркан олам яна ҳам ёришгандек бўлади. Уч ёшлигида бу оламини тарк этган волидаи

муҳтарамаси шифокор Маҳфуза Нурмухамедованинг орзуларини рўйга чиқарганини эслаб, юрак зарби тезлашгандек бўлади. Бу ютуқларини онаси кўрмаганлигидан армон қилади. Лекин унга боқиб турган миннатдор нигоҳлар кемтик юрагини тўлдириб туради.

ХАЁТИНИ ГАРОВГА ҚЎЙИБ...

Қирқ ёшда ҳам қуюлмаган йигит Зарафшон шаҳрида ичкилик баҳона уйда жанжал чиқариб, аёли ва фарзандларини аёвсиз ҳақоратлаб, дўппослаб, уларни ўлдирман, деб пичоқ излай бошлагач, болалар уйдаги барча кесувчи нарсаларни яширишга улгуради.

Қўзи қонга тўлган ота пичоқ излаб кўчага чиқади. Шунда даҳшатга тушган аёли фурсатдан фойдаланиб худуддаги профилактика инспектори Фарид Соибовдан ёрдам сўрайди. Инспектор жамоат тартибини сақлаш бўйича ёрдамчиси Зафар Эркинов билан бирга воқеа жойига бориб, қўрқувдан ранги оқари кетган болаларни тинчлантиради. Қўлида пичоқ билан кўчадан уйига қайтган отани эшик олдида турган ички ишлар ходими ичкарига киришга қўймай, у билан гаплашиб олмоқчи бўлади. Аммо унинг бу ҳаракати зое кетади. Ичкиликдан ақлу ҳушини йўқотган зўравон қўлидаги пичоқ билан лейтенант Фарид Соибовнинг қорнига бир неча марта жароҳат етказиб, ичкарига бостириб қиради. Аммо у ниятига ета олмади. Оғир тан жароҳати олган бўлишига қарамастан, ўзини йўқотиб қўймаган ва инсон ҳаётини сақлаб қолишни бурчи, деб билган профилактика инспектори зўравонни қўлга олиб, зарарсизлантиришга муваффақ бўлади. Аммо ўзи оғир аҳволда шифохонага ётқизилади. Касбига фидойи ички ишлар ходимининг ҳаёти сақлаб қолинади. Зўравон эса жиноят қонунчилигига қўра жавобгарликка тортилади.

Мудҳиш қотилликнинг олдини олиш учун ўз жонини хатарга қўйган Фарид Со-

ибовнинг қатъияти ва жасоратини таърифлашга сўзлар камлик қилади. Унинг фидойилиги ҳар қандай юксак мукофотга муносибдир.

ОҚИБАТНИ ҚАДРЛОВЧИ ҚАДАМЛАР

...Ярим тунда узоқдан аёлнинг дод-фарёди эшитилди. Бу овоз навбатчилиқда турган ички ишлар ходимини ҳушёр торттирди. Ҳаёлига турли фикрлар кела бошлади. Нима бўлди? Бу йўлтўсарликми, безориликми ёки оилавий можаро қурбонимикин? Қишинг аёли тўни бўлишига қарамастан, ўз хизмат вазифасини сикдикдилдан бажарётган, ҳушёр лейтенант ёрдамга чакирётган аёлнинг илтижоли овози келган томонга ошиқди. У ерга бориб, дўкон олдида ҳомиладор аёлнинг тупроққа беланиб ётганини кўрди. Тўлғоқ тутаётган аёлнинг ёрдам сўрашга ҳам мажбали етмасди. Хатирчи туман, Тошқулоқ МФЙ худуддаги "Жамоатчилик назорат маскани" профилактика инспектори ёрдамчиси Собир Эшназаров чақалоннинг дунёга келиши учун бир шифокор қилиши керак бўлган барча амалиётни ўзи бажариб, она-боланинг ҳаётини сақлаб қолди. Сўнг "Тез ёрдам"га қўнғироқ қилиб, уларни туман туғуруқхона бўлимига етказилишини таъминлади.

Кейинги йилларда меҳр-шафқат танқислиги яққол сезилаётган, яхшилик ўрнини бепарволик эгаллаётган бир вақтда замондошларимизнинг оқибатни қадрловчи бундай қадамлари, албатта, таҳсинга лойиқ. Зеро, инсон умрини яхшилик, қалбларини эса зўгу амаллари мунаввар этади.

Маруса ҲОСИЛОВА,
"Инсон ва қонун" мухбири

ҚОНУН "ЎЗ ЙЎЛИ"ГА
ПАҚИЛДОҚЛАР
ПАҚИЛЛАЙВЕРАДИМИ?

КЎПЧИЛИГИМИЗГА сир эмаски, ҳар йили Янги йил байрами яқинлашиши билан ўта хавфлилиги, қонунга эидлиги қанча тақдорланмасин, юртимизнинг барча худудларидаги одамларни хавотирга солаиб, кўча-қўйда, шаҳар ва қишлоқларда пиротехника воситаларининг шовқини яна эшитила бошлайди. Тан олиш кераки, йиллар давомида пақиллаган ноҳуш товушни байрамга оз қолганидан дарак берувчи "ўзига хос" белги сифатида қабул қила бошлаганмиз. Бу сафар ҳам шундай бўлди...

Хуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, божхона ходимларининг саяё-ҳаракатларига қарамай барибир пақилдоқлар деярли ҳар кун ҳаловатимизни бузаяпти. Бу воситаларнинг тасодифан пақиллаши ҳар қандай одамни чўчитмай қўймайди. Ачинарлиси, кўча-қўйда, ён-атрофда одамлар орасида ҳомиладор аёллар, юрғи оқизлар ва ёш болалар ҳам бўлиши мумкин-ку. "Ўйиндан ўт чиқиб" оқибати аяқчли яқун топиши мумкин бўлган бу пиротехника воситаларининг муомаласига ҳамон барҳам берилмадимикан?

— Фарҳод деҳқон бозорига яқин жойда яшаймиз, — дейди Чилонзор туманида яшовчи Дилноза Мўминова. — Мана бир неча ҳафтадан буён болалар пиротехника воситаларини ўйнаётганига гувоҳ бўлаялман. Эсимда, бундан бир неча йил олдин маҳалламиздаги бир тўда ёш болалар ўйин чоғида бир-бирларининг оёқ остига пақилдоқ ташлаб, ўзлари кутмаган ҳолда ногиронга айланиб қолишганди. Отилган пақилдоқлар бирининг кўзига, бошқасининг эса юзига сачраган. Оқибатда эса бу болаларнинг кўзи кўр бўлиб, юзлари қуйиб, чандиқ бўлган. На-

заримда, фарзандларимизни ана шундай воқеалар жабрдийдаси бўлишига биз ота-оналар ҳам сабабчимиз. Тўғри, ҳеч бир ота-она фарзандининг азоб чекишини истамайди. Лекин фарзандим "бир ўйнаса ўйнабди-да", қабилида меҳрибончилик қилиб, бундай воситаларни сотиб олиб бериши ҳам умуман ақлга сизмайди. Бундай ҳолатлардан тегишли ҳулоса чиқармай, қолаверса, бундан ҳузурланиб, пақилдоқ отишга ружу қўйган ўсмирлар борлиги ҳам сир эмас. Қўндалик юмушин билан кўчага чиққан эдим. Кўчамиздаги баъзи болакайларга бунинг хавф-

лилигини тушунтириб, пиротехника воситаларини қаердан олганини сўрадим. Айтишларича, бу матоҳлар савдоси Чорсу бозори яқинида мўмайгина даромад ортириш истагидаги айрим шахслар томонидан йўлга қўйилган экан. Бу балки ёлғондир. Аммо пақилдоқлар болалар, ўсмирлар қўлига тушиб қолаётгани рост. Албатта, бу ҳолатга қарши барчамиз бирдек курашишимиз лозим. Чунки ўтган йиллар давомида пиротехника натижасида қанчадан-қанча фарзандларимиз жабр кўрган. Қўллаб ёнгинлар келиб чиққан.

Айни пайтда, мамлакатимизда бундай воситаларни ишлаб чиқариш, республикага олиб кириш, сотиш ва ундан фойдаланишни тақиқловчи нормалар, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги ҳақда Жиноят кодексларида ақс этган. Гарчи, кейинги йилларда бу зарарли маҳсулот билан боғлиқ ҳолатлар камайган бўлса-да, айрим нопок кишилар қўшни давлатлардан бундай воситаларни олиб киришга уринаётгани ёки аввалги йиллардан қолганларни пуллаётгани ҳам бор гап.

Аммо уларнинг "ният"ларини божхоначилар пучга чиқаришмоқда. Республикада божхоначилари томонидан ва хуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар

вакиллари билан ҳамкорликда пиротехника воситаларининг ноқонуний равишда олиб кирилишининг олдини олишга қаратилган чора-тадбирлар мунтазам амалга оширилиб келинмоқда.

Рақамларга кўра, жорий йил бошидан буён мазкур йўналишда 112 та божхонада қонунбузилиш ҳолатлари содир этилган. Натижада, қиймати 4 миллиард сўмдан зиёд бўлган, 1 миллион 323 минг донадан ортиқ пиротехника воситаларининг ноқонуний олиб ўтилишига чек қўйилган.

Албатта, бундай ноқонуний хатти-ҳаракатларни бажарган шахслар қонун олдида жавоб бериши тайин. Аммо унгача бир неча бахтсиз ҳодисанинг бош сабабчиси бўлиб ҳам улгуришади.

Пақилдоқ ўйинчоқ эмас, ундан азият чекиб, жабр кўрганлар бир умр афсусланади. Бу воситаларнинг соғлиққа қанчалик зарар етказишини, кўп ҳолларда оғир фожиаларни келтириб чиқаришини эса кўпчилигимиз жуда яхши биламиз. Буни билиб туриб, амал қилмаслик эса ўзини чоха ташлаш билан баробардир.

Гулҳаё НУРМЕТОВА,
"Инсон ва қонун" мухбири

Соғлиқни сақлаш бошқармасига тақдимнома киритилди

АНДИЖОН вилоят адлия бошқармаси томонидан фуқаро Ю.Матёкубованинг ногиронлик нафақаси тайинланишида амалий ёрдам беришни сўраб йўлаган мурожаати ўрганиб чиқилди.

Мурожаатни ўрганиш жараёнида Ю.Матёкубова 2019 йил март ойдан буён онкологик касаллик билан ogриб келаётганлиги маълум бўлди.

Хусусан, бемор ўрганиш кунига қадар 5 марта Республика ихтисослаштирилган онкология ва радиология илмий-амалий тиббиёт маркази Андижон вилоят филиалида даволаниб келганлиги, беморга шифохонада даволаниши учун Асака туман ҳудудида жойлашган 11-қишлоқ оилавий поликлиникасидан йўлланма бериб келинганлиги, бироқ ушбу ҳолат юзасидан туман тиббиёт бирлашмасига белгиланган тартибда хабар берилмаганлигининг оқибатида фуқаро туманда онкологик касалликка чалинган беморлар рўйхатида киритилмаган.

Мазкур ҳолатлар 11-қишлоқ оилавий поликлиникаси ходимлари билан ўтказилган суҳбат жараёнида ўз тасдиғини топди.

Бундан ташқари, филиалдан олинган маълумотда ҳам фуқаро диспансер назоратига олинганлиги, ҳар бир даволанишдан кейин Асака туман тиббиёт бирлашмасининг онкологик назоратида бўлиши шартлиги кўрсатилган.

Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан тасдиқланган Низомга мувофиқ айнан бир касаллик туфайли вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик бошланган кундан бошлаб узлуксиз муддат қаторасига 4 ойдан ортиқни ташкил қиладиган узоқ муддат касал бўлган шахслар бошланғич тиббий кўрикдан ўтказишга қабул қилиниши лозим. Шунингдек, Низомда тиббий кўрикдан ўтказишнинг сифати, ўз вақтидалиги ва беморларни ТМЭКга юборишнинг асосланганлиги юзасидан жавобгарлик ДПМ раҳбари зиммасига юкланиши белгиланган бўлса-да, муассаса ходимлари томонидан мазкур тадбирлар билан боғлиқ ҳужжатлар расмийлаштирилмаган.

Ўрганиш жараёнида, адлия бошқармаси ходимларининг аралашуви билан 2019 йил 4 ноябрь кuni фуқаро Ю.Матёкубовага 13-сон Асака туманлараро ТМЭК томонидан ногиронлиқнинг II-группага белгиланди.

Бундан ташқари, мурожаат бўйича тўпланган ҳужжатларга асосан Андижон вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасига тақдимнома киритилди. Натижада, Асака туман 11-қишлоқ оилавий поликлиникасининг айрим ходимларига юклатилган вазифаларини бажариш жараёнида йўл қўйган хато-камчиликлари учун интизомий жазо чораси қўлланилди.

Камолиддин АМАНОВ,
Андижон вилоят адлия
бошқармаси бўлим бошлиғи

Огоҳномадан сўнг қўшимча ҳақ тўланди

ЧИЛОНЗОР туман адлия бўлими томонидан ўтказилган ўрганишда туман Аҳоли бандлигига кўмаклашиш маркази маъмурияти томонидан Меҳнат кодексининг 228¹-моддаси талаби қўпол тарзда бузилганлиги аниқланди.

Чилонзор туман Аҳоли бандлигига кўмаклашиш марказига бош мутахассис лавозимида фаолият юритиб келаётган Х.Худайназарованинг фарзанди 3 ёшга тўлмаган бўлса-да, 2019 йилнинг январидан июль ойигача унга (жами 7 ой) ҳафтасига ўртача 5 соатдан кўп иш соати белгиланган. Бироқ Х.Худайназаровага белгиланган иш вақтидан ортиқча ишлагани учун қўшимча иш ҳақи тўлаб берилмаган.

Ҳолат юзасидан туман Аҳоли бандлигига кўмаклашиш марказига қонун ҳужжатларининг бузилиши мумкин эмаслиги тўғрисида огоҳнома киритилди ва Х.Худайназаровага ортиқча ишлаган вақти учун 996 964 сўм иш ҳақи тўлаб берилди.

Ж.МАХСУДОВ,
Чилонзор туман адлия бўлими бошлиғи

Корхона тугатилган... Ишчиларга компенсация-чи?

ТЎРАҚЎРҒОН туман адлия бўлимига халқ таълими тизимида бўлган Ахборот ресурс марказининг бир гуруҳ собиқ ишчиларидан мурожаат келиб тушди.

Ўрганиш жараёнида халқ таълими тизимидаги умумтаълим мактаблари қошида фаолият кўрсатаётган барча ахборот ресурс марказлари тугатилганлиги муносабати билан Меҳнат кодексининг 100-моддаси, 2-қисми, 1-бандига асосан меҳнат шартномаси бекор қилиниши юзасидан ходимларга 2019 йил 18 июнь кuni ёзма равишда огоҳлантириш берилганлиги маълум бўлди.

Шунга қўра, жорий йилнинг 18 август кuni ходимларнинг меҳнат шартномалари бекор бўлди, бироқ огоҳлантириш берилган бўлса-да, уларнинг меҳнат қонунчилиги билан кафолатланган 1 ойлик моддий мадад пуллари тўлаб берилмади.

Қонунчиликка қўра, корхона тугатилганда икки ойдан ортиқ бўлмаган давр мобайнида ходимларнинг ўртача ойлик иш ҳақи сақланиб қолади, бунда ходимга тўланган бир ойлик ишдан бўшатиш нафақаси ҳам қўшиб ҳисобга олинади.

Шунингдек, тугатилган корхоналарнинг маблағи бўлмаган тақдирда, ходимларга маблаг Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан тўланиши, ходимларга уч ой мобайнида мақбул келадиган иш топиб берилмаган тақдирда, улар ишсиз, деб эътироф этилиши кўрсатилган. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар тугатилиши, ходимлар сони (штати) қисқартирилиши муносабати билан ишдан озод этилган, меҳнат шартномаси бекор қилингандан кейин ўн кун ичида меҳнат органларида рўйхатга олинган ҳамда касби бўйича қайта ўқитилаётган ёки ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда малакасини ошираётган ходимларга меҳнатга оид муносабатлар тўхтатилган кундан бошлаб, дастлабки уч ой давомида олдинги ишидаги ўртача иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда стипендия тўланиши белгиланган.

Юқоридагилардан келиб чиққан ҳолда, Тўрақўрғон туман адлия бўлими томонидан туман халқ таълими бўлимига тақдимнома киритилди. Шундан кейин мурожаат қилган фуқароларга иш қидириш даври учун бир ойлик мадад пуллари тўлаб берилди.

Фароғат РАЗЗОҚОВА, Шахзода АБДУЛЛАЕВА,
Тўрақўрғон туман адлия бўлими масъул ходимлари

Ҳоким қарори ҳақиқий эмас, деб топилди

МАМЛАКАТИМИЗДА қорвачилик тармоғини жадал ривожлантириш, халқимизни арзон ва сифатли гўшт ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, айниқса, қишлоқ жойларида истикомат қиладиган фуқароларнинг бандлигини ошириш ва даромадларини кўпайтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Шунга қўра, вилоят адлия бошқармаси томонидан ушбу соҳада фаолият кўрсатиб келаётган тадбиркорлик субъектларининг муаммолари ҳал этилиб, мурожаатлари бўйича амалий ёрдам кўрсатилмоқда.

Жумладан, "Жаҳон Нур" фермер хўжалиги иш бошқарувчиси Жаҳонгир Шодмонкулов қорвачилик фаолияти билан шуғулланиб келаётгани, бироқ ер майдонлари Зомин туман ҳокимлиги томонидан захирага қайтарилганидан норози бўлиб ёзган мурожаати соҳа мутахассислари билан биргаликда жойида ўрганиб чиқилди.

Ўрганиш давомида Ер кодекси ва Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 9 январдаги "Фермер хўжаликлари ва бошқа қишлоқ хўжалиги корхоналари ер майдонларини мақбуллаштириш ҳамда қишлоқ хўжалиги экин ерларидан самарали фойдаланишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори нормалари ва талабларини амалиётда қўллашда қонунбузилишларга йўл қўйилган ҳолда Зомин туман ҳокимлигининг 2019 йил 28 мартдаги 2174-сонли қарори билан ушбу фермер хўжалигининг жами 300 гектар, шундан 35,5 гектар лалми ва 264,5 гектар яйлов ер майдонлари туман ҳокимлиги захирасига қайтарилиб, ер ижара шартномаси муддатидан олдин бир томонлама бекор қилинганлиги ҳолати аниқланди.

Мазкур ҳолатдан келиб чиқиб, тадбиркор манфаатида судга даъво аризаси киритилди. Натижада, Зомин туман маъмурий судининг 2019 йил 23 октябрдаги ҳал қилув қарорига асосан туман ҳокимлигининг юқоридаги қарори ҳақиқий эмас, деб топилди ҳамда суд томонидан туман ҳокимлигига йўл қўйилган қонунбузилишларни бартараф этилганлиги юзасидан бир ой ичида судга ва аризагачи маълум қилиш мажбурияти юклатилди.

Эшбек МАХАММАДИЕВ,
Жиззах вилоят адлия бошқармаси бошлиғи биринчи ўринбосари

Нукус шаҳар ҳокимлигига мажбурият юклатилди

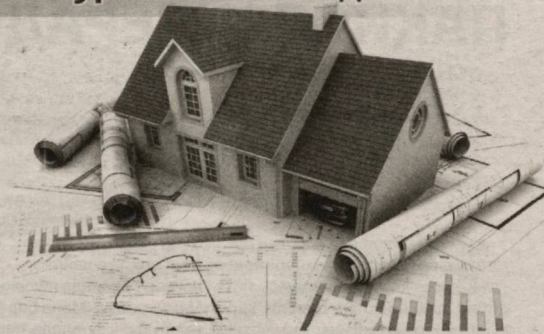
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ Адлия вазирлигининг ташаббуси билан "Инсон ҳуқуқлари — олий қадрият" лойиҳаси доирасида фуқароларнинг кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларига риоя этилиши юзасидан онлайн мурожаатлари қабул қилиш ва ҳал этиш акцияси ўтказилди.

Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан акция доирасида ташкил қилинган мониторингда Нукус шаҳар ҳокимлигининг қарори билан фуқароларнинг тураржойлари давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун олинганлиги, лекин ҳокимлик томонидан фуқароларга ер участкалари ажратиб берилмасдан яшаш жойлари бузиб ташланганлиги аниқланди.

Жумладан, Нукус шаҳри, А.Досназаров кўчаси, 55-уйда яшовчи фуқаро М.Нуркабуловага тегишли тураржойи 2016 йил июнь ойида шаҳар ҳокимлиги қарорига асосан давлат ва жамоат эҳтиёжи учун олинган, лекин фуқарога тураржойи уч йил аввал бузилишга тушган бўлишига қарамастан, ҳокимлик томонидан ер ажратиб берилмаган.

Ҳудди шундай 37 нафар фуқарога ҳам уйи бузилишга тушган бўлса-да, шаҳар ҳокимлиги томонидан ер ажратиб берилмаганлиги аниқланди.

Мазкур ҳолат юзасидан вазирлик томонидан зарур чоралар кўрилиб, Нукус шаҳар ҳокимлигига уй-жойи давлат ва жамоат эҳтиёжи учун олиб қўйилган фуқароларга яқка тартибда уй-жой қуриш учун ер участкаларини ажратиб бериш мажбуриятини юклаш ҳақида маъмурий судга ши-

коят аризалари киритилди.

Киритилган шикоят аризалар Тахтақўпир, Кегейли ва Нукус туман маъмурий судлари томонидан сайёр тартибда ўтказилган суд мажлисларида қўриб чиқилди ва юқорида қайд этилган барча фуқароларга ер участкалари ажратиб бериш тўғрисида Нукус шаҳар ҳокимлигига мажбурият юклатилди.

Ғайрат ТЛЕУМУРАТОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
Адлия вазирлиги масъул ходими

Ҳам ҳамкоридан, ҳам ҳамёнидан айрилди

Шартномалар мурқчилик шаклидан қатъи назар турли ташкилот ва корхоналар ўртасидаги ҳуқуқий ҳужжат бўлиб, муносабатларни қонуний тартибга солади. Шартнома шартларини бажариш ва унга амал қилиш эса ўзбекиона қилиб айтганда лафз дейилади. Ана шу лафзни бузганлар қонунни ҳам бузганлар ҳисобланади. Фарғона вилояти Марғилон шаҳрида жойлашган "Фарғона Фартуна Атлантика Оил" хусусий корхонасини ҳудди ана шундай ўз лафзини бузганлардан дейиш мумкин.

Мазкур хусусий корхона сотувчи сифатида ва Навоий вилояти Томди тумани йўллардан фойдаланиш унитар корхонаси сотиб олувчи сифатида икки ўртада 2018 йил 13 апрелда 30 тонна битум маҳсулотини етказиб бериш тўғрисида шартнома имзоланди. Шартнома шартларига кўра сотувчи

ҳар бир тонна битумнинг баҳосини 2 миллион сўм қилиб белгиланган, бизнинг корхонамиз сотиб олувчи сифатида 30 тонна битум учун сотувчининг ҳисоб рақамига 60 миллион сўм маблағни ўтказиб берганмиз. Сотувчи маҳсулотни етказиб беришни 10 банк иш кунида деб белгиланган бўлишига қарамадсан, 10 банк иш кунидан бир нечаси ўтиб кетса ҳамки ваъдасини бажаришни ҳаёлига ҳам келтирмади.

Орадаги масофанинг узоклиги сабабли сотувчининг телефонига қилинган такрор мурожаатлар жавобсиз қолиб кетди. Шундан кейин қонун доирасида сотувчига талабнома юборилди. Талабномага ҳам сотувчи томонидан ҳеч қандай жавоб қайтарилмади.

Сотувчидан 60 миллион сўм миқдоридagi қарзни ундириш мақсадида Марғилон шаҳар Иқтисодий судига

даъво аризаси киритишга мажбур бўлди. 2019 йил 7 августда Марғилон шаҳар Иқтисодий суди масалани атрофлича ўрганиб чиқди, хусусий корхонанинг на раҳбари на унинг қонуний вакили суд мажлисига келишни лозим топмади. Натижада суд Томди туман йўллардан фойдаланиш унитар корхонаси фойдасига жавобгар "Фарғона Фартуна Атлантика Оил" хусусий корхонаси ҳисобидан 60 миллион сўм асосий қарз, 20 миллион сўм жарима, жами 80 миллион сўм ундирилиши тўғрисида ҳал қилув қарорини қабул қилди.

Ўз лафзини бузган ҳамкорларимиз ҳам биздек ҳамкордан, ҳам жарима тўлаб, ўз ҳамёнидан айрилди.

Тилав БОБОЕВ,
ҳуқуқшунос

Кўчмас мулкка кадастр хизмати қандай кўрсатилишини биласизми?

КЎЧМАС мулк эгаси ўз мулкнинг кадастр ҳужжатларини расмийлаштириши қонун талаби ва мулк дахлсизлигининг қафолатидир.

Вазирлар Маҳкамасининг "Давлат кадастри соҳасида давлат хизматлари нархларини белгилашда табақалаштирилган ёндашув тартибини такомиллаштириш тўғрисида"ги қарорига кўра умумий майдонни аниқлашда барча иморатлар ва иншоотларнинг умумий майдони ҳисобга олинади. Солиқ кодексининг 208-моддасига биноан кадастр паспортини тайёрлаш хизматлари нархидан қўшилган қиймат солиғи (ҚҚС) олинмайди.

Кадастр паспорти йўқолганда (яроқсиз ҳолга келганда), унинг нусхасини (дубликатини) тайёрлашнинг нархи кўчмас мулк объекти кўрсаткичлари ўзгартирилмасдан, хиз-

матлар умумий қийматининг 50 фоизини ташкил қилади.

Кадастр паспортини янгилаш зарурати юзага келганда, янги ташкил қилинган (реконструкция қилинган) кўчмас мулк объектлари хатловдан ўтказилади ва уларнинг нархи мазкур Низомга мувофиқ белгиланади.

Янги объектка кадастр паспортини расмийлаштиришда фақат кадастр паспортини шакллантириш ва геокод бериш учун ҳақ ундирилади.

I ва II гуруҳ ногиронлари ва Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари учун давлат хизматлари нархи хизматлар умумий қийматининг 50 фоизини ташкил қилади.

Акмал ХУДОЙБЕРДИЕВ,
Термиз шаҳар адлия бўлими катта маслаҳатчиси

Фермерлар ҳақи ундириб берилди

ПСКЕНТ туман адлия бўлимига тумандаги фермер хўжаликлари раҳбарлари ариза билан мурожаат қилиб, "Охангарон дон" акциядорлик жамиятидан етказиб берилган дон маҳсулотининг ҳақини ундириб беришда амалий ёрдам сўради.

Ўрганиш жараёнида маълум бўлишича, фермер хўжаликлари билан "Охангарон дон" акциядорлик жамияти ўртасида 2019 йил 15 февраль кунини давлат эҳтиёжлари учун бошоқли дон харид қилиш бўйича контрактация шартномаси тузилган.

Фермер хўжаликлари томонидан бошоқли дон маҳсулотлари шартномада белгиланган миқдорда етказиб берилиб, ўз мажбуриятларини бажаришган. Шартномага кўра, "Охангарон дон" АЖ маҳсулотни белгиланган тар-

тибда қабул қилиб олган вақтдан бошлаб 60 кундан кечиктирмасдан ҳақини тўлиқ тўлаб бериши белгиланган бўлса-да, бугунги кунга қадар "Охангарон дон" АЖ томонидан шартнома мажбурияти бажарилмаган.

"Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида"ги Қонуннинг 7-моддасида хўжалик шартномаси тарафлари хўжалик шартномалари тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг талабларига риоя этишлари, қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда хўжалик шартномаларининг ўз вақтида тузилишини таъминлашлари, тузилган хўжалик шартномалари бўйича зиммаларига олинган мажбуриятларни ўз вақтида ва тегишли тартибда бажаришлари шартлиги белгиланган.

Адлия бўлими томонидан "Охангарон дон" акциядорлик жамияти раиси номига киритилган тақдимномалардан кейин жамият фермер хўжаликларига топширилган бошоқли дон учун 1.500 миллион сўм тўлаб берди.

Шунингдек, адлия бўлими томонидан фермер хўжаликлари манфаатида "Охангарон дон" акциядорлик жамиятидан бошоқли дон ҳақини тўланмаган қисмини кечиктирилган ҳар бир кун учун пеня ҳисоблаган ҳолда ундириб бериш тўғрисида иқтисодий судга даъво аризалари киритилди.

Рустам ХАМРАЕВ,
Пскент туман адлия бўлими бошлиғи

Нотариус интизомий жазога тортилди

НАМАНГАН вилоят адлия бошқармаси томонидан жорий йилнинг декабрь ойи "Коррупцияга қарши курашиш ойлиги", деб эълон қилинган.

Вилоятда фаолият олиб бораётган ижтимоий ва иқтисодий соҳа вакиллари, яъни тиббиёт бирлашмалари, статистика бошқармаси ва унинг бўлимлари, давлат солиқ бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлимлари, ҳалқ таълим бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлимларида ва бошқа бир қатор меҳнат жамоаларида "Давлат хизматида манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш ва уни бартараф этиш" мавзусида учрашувлар ташкил этилди. Учрашувларда 5000 дан зиёд ишчи-хизматчилар қамраб олинди.

"Биз коррупцияга қаршимиз" ҳештегини оммалаштириш мақсадида эса вилоятдаги бир гуруҳ ёшлар билан биргаликда олий ва ўрта махсус таълим муассасаларида ва мактабларда тарғибот тадбирлари ташкил этилди. Ушбу тадбирлар доирасида аҳолининг барча қатламларида 10 нусхадаги икки мингга яқин флаерлар тарқатилди.

Бошқарма томонидан тизим идораларида рейдлар ҳамда "Сирли мижоз" тадбирлари мунтазам ўтказилмоқда. Аниқланган камчиликлар юзасидан 4 нафар нотариус ва 1 нафар котибга нисбатан интизомий жазо чоралари қўлланилди.

Наима ЯДИГАРОВА,
Наманган вилоят адлия бошқармаси бўлим бошлиғи

Унитар корхона қарзини тўлади

Ф.СУЛТОНОВА Когон шаҳар адлия бўлимига мурожаат қилиб, "Нефтьгазуриштиш" акциядорлик жамияти "5-сон Қурилиш монтаж бошқармаси" унитар корхонаси томонидан 2019 йил март-июль ойларида жами 3 151 500 сўмлик иш ҳақи тўлаб берилмаганлигини айтиб, амалий ёрдам сўраган.

Адлия бўлими ходимлари томонидан ҳолат жойига чиқиб ўрганилганда ҳақиқатан ҳам мурожаат муаллифи ҳақ эканлиги аниқланди. Меҳнат кодексининг 161-моддасида меҳнатга ҳақ тўлаш муддатлари жамоа шартномаси ёки бошқа локал норматив ҳужжатда белгилангани ва ҳар ярим ойда бир мартадан кам бўлиши мумкин эмаслиги, Фуқаролик процессуал кодексининг 171-моддаси, 5-бандида ҳисобланган, лекин ходимга тўланмаган иш ҳақини ва унга тенглаштирилган тўловларни ундириш ҳақида талаб арз қилинган бўлса, суд буйруғи берилиши белгиланган. Шулар инобатда олинди, жорий йилнинг 21 октябрь куни фуқаролик ишлари бўйича Когон туманлараро судига иш ҳақини ундириш бўйича ариза киритилди.

Суд буйруғига асосан қарздор "Нефтьгазуриштиш" акциядорлик жамияти "5-сон Қурилиш монтаж бошқармаси" унитар корхонасидан тўланмаган иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар бўйича 3 151 500 сўм қарздорлик ундирилди.

Исматулла ИСМАТОВ,
Когон шаҳар адлия бўлими бошлиғи

Меҳнат кодексини бузган раҳбарга чора кўрилди

МАРҲАМАТ туман адлия бўлими фуқаро Р.Остонбоевнинг иш берувчи, яъни Марҳамат туман йўллардан фойдаланиш унитар корхонаси директори хатти-ҳаракатларидан норози бўлиб ёзган мурожаатини жойига чиқиб, ўрганди. Ўрганиш натижасига кўра, Меҳнат кодексининг 108-моддаси талаблари бузилганлиги аниқланди.

Мазкур ҳолат юзасидан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 49-моддасига асосан Марҳамат туман Аҳоли бандлигига кўмаклашиш марказига таклиф киритилиб, унитар корхона директори Ш.Эргашевга нисбатан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 49-моддаси, 1-қисми билан энг кам ойлик иш ҳақининг 5 баравари 1.115.000 сўм миқдориди жарима жазоси қўлланилди.

Умиджон ҲАКИМОВ,
Андижон вилоят адлия бошқармаси ҳуқуқий тарғибот ва маърифат бўлими етакчи маслаҳатчиси

Пластик картадаги банд ечилди

Ш.Артиқова Шайхонтоҳур туман адлия бўлимига мурожаат қилиб, 2018 йил декабрь ойидан буён унинг розилигисиз ойлик маоши ўтказиб берилмаган "Асака банк" ДАТБ Шайхонтоҳур филиали банк пластик картасига солинган бандни ечишда амалий ёрдам сўради.

Бўлим томонидан "Асака банк" ДАТБ Шайхонтоҳур филиали ва туман Мажбурий ижро бюросига хат киритилиб, пластик картага банд солинганлиги ҳолати тўлиқ ўрганилди. Ўрганиш жараёнида, туман Мажбурий ижро бюросининг 2018 йил 7 декабрдаги хатида "Пойтахт ипакчи сервис" ХУЖМШнинг барча ҳисоб рақамларига банд солиш кўрсатилган бўлиб, мазкур хат ижроси бўйича "Асака банк" Шайхонтоҳур филиали томонидан "Пойтахт ипакчи сервис" ХУЖМШнинг ҳисоб рақамига банд солингани аниқланди.

Натижада фуқаро Ш.Артиқова "Пойтахт ипакчи сервис" ХУЖМШда меҳнат қилаётганлиги сабабли ойлик иш ҳақини олишда ҳам юқоридagi муаммога дуч келган.

Туман адлия бўлими томонидан киртилган хат асосида "Асака банк" Шайхонтоҳур филиали банк пластик картасига солинган банд ечилиб, фуқаронинг ойлик иш ҳақи унинг пластик картасига ўтказила бошланди.

Фарҳод САҒАТОВ,
Шайхонтоҳур туман адлия бўлими етакчи маслаҳатчиси

ДАВЛАТИМИЗ раҳбари Конституциямиз қабул қилинганлигининг 27 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасида адолат ҳалқимиз учун азал-азалдан тинч ва фаровон ҳаёт мезони, барча эзгуликлар манбаи бўлиб келгани, Соҳибқирон Амир Темурнинг "Давлат қонунлар асосида қурилмас экан, ундай салтанатнинг шуқуҳи, қудрати ва таркиби йўқолади", деган даъвати замирида Конституция ва қонун устуворлигини таъминлаш демократик-ҳуқуқий давлат барпо этишнинг муҳим шарти эканлигини қайд этиб, бугунги кунда мамлакатимизда ҳуқуқий демократик давлат, фуқаролик жамияти барпо этишда қонун ва адолат устуворлигини таъминлаш энг муҳим вазифа бўлиб қолаётганини таъкидлади.

АДОЛАТ УСТУВОРЛИГИ ДАВЛАТ ҚУДРАТИНИ ЯНАДА ОШИРАДИ

Хусусан, "Конституция ва қонун устуворлигини таъминлаш, бу борада жамоатчилик назоратини кучайтириш ҳамда жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Президент Қарори мамлакатимизда адолат устуворлигини таъминлаш мақсадида қабул қилинди.

Қарор билан жамоатчилик назоратини кучайтириш ҳамда жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш бўйича **чора-тадбирлар дастури** тасдиқланди.

Конституция ва қонун устуворлигини, давлат органлари қарорлари, мансабдор шахсларнинг ҳатти-ҳаракатлари қонунларга тўлиқ мувофиқ бўлишини таъминлаш, қонунлар ижросини самарали ташкил этиш Дастурини амалга оширишнинг асосий мақсадларидан бири этиб белгиланди.

Шунингдек, қарорга мувофиқ **2020 йил 1 мартдан бошлаб:**

- аҳоли масканларининг меъморий қиёфасини тубдан янгилаш ва ободонлаштириш, уларда комплекс қурилиш ва реконструкция қилиш ишларини амалга оширишга оид қарорлар дастлаб ўша ҳудуддаги аҳоли ўртасида муҳокама қилиниб, **жамоатчилик экспертизасидан** ўтказилади;
- жисмоний ва юридик шахсларга ер ажратиш ҳақидаги ҳужжатлар қабул қилинганидан (расмийлаштирилганидан) кейин 1 кун муддатда тегишли ҳокимликларнинг расмий веб-сайтларида эълон қилинади.

2020 йил 1 апрелдан бошлаб:

- шахсни ушлаш, унга процессуал ҳуқуқларини тушунтириш, ҳимоячидан воз кечиш ҳаракатларини **мажбурий тарзда видео тасвирга тушириш тартиби** жорий этилади;
- ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари томонидан шахс ушланганда унинг ушлангани ва ушлаб турилган жойи тўғрисида унинг оила аъзоларига, улар бўлмаган тақдирда эса, бошқа қариндошларини ёки яқин кишиларини **дарҳол хабардор қилиш бўйича мажбурият** юқланади;
- **2020 йил 1 июлдан бошлаб** ҳуқуқни чеклайдиган процессуал мажбурият чораларини қўллаш, жумладан, шахсни ушлаб туриш ҳолатлари **ягона электрон ҳисобга олиш тизими**га киритиб борилади.

Бундан ташқари, 2020 йил 1 майга қадар:

- прокурор, суриштирувчи ёки терговчининг жиноят ишини қўзғатиш, жиноят иши қўзғатишни рад этиш, тафтиш тайинлаш, суриштирув ёки дастлабки терговни тўхтатиш ва жиноят ишини тугатиш ҳақидаги қарорлари устидан манфаатдор шахслар томонидан бевосита судга шикоят қилиш;
- суд ишларини ҳал этишга аралашиб, жумладан, ишнинг ҳар томонлама, тўла ва ҳолисона ўрганилишига тўқинлик қилиш, адолатсиз ҳукм, ҳал қилув қарори, ажрим ёки қарор чиқарилишига эришиш мақсадида судьяга турли шаклда таъсир ўтказиш ҳолатлари бўйича жавобгарликни кучайтиришни назарда тутувчи Қонун лойиҳалари ишлаб чиқилади.

2020 йил 1 майга қадар адвокатура институтини янада тақомиллаштириш ва адвокатлар мавқеини тубдан ошириш бўйича:

- Адвокатура институтини ривожлантириш концепцияси;
- Адлия вазирлигининг Адвокатлар палатаси фаолияти билан боғлиқ бўлган ваколатларини қайта кўриб чиқиш орқали ушбу тузилманинг роли ва аҳамиятини янада ошириш;
- терговчи, прокурор ва суд томонидан давлат ҳисобидан адвокатларни жалб қилиш механизмининг халқаро стандартлар асосида қайта кўриб чиқиш;
- адвокатлар учун қўшимча имтиёзлар белгилашни назарда тутувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳалари ишлаб чиқилиши.

Шунингдек, Адлия вазирлиги томонидан 2020 йил 1 мартга қадар Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш концепциясини 2020–2021 йилларда самарали амалга ошириш бўйича "Йўл харитаси" ишлаб чиқилади.

Музаффар ХАИТОВ,
Шайхонтохур туман прокурори ўринбосари

Маъмурий судларнинг одамларга ҚАНДАЙ ЁРДАМИ ТЕҒАЯПТИ?

Ўз фаолиятини икки ярим йил аввал бошлаган маъмурий судларнинг асосий мақсади инсон ва унинг манфаатларини ҳимоя қилишдан иборатдир.

Фуқаролар маъмурий судга манфаатдор шахс маъмурий органнинг, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг қарорларини ҳақиқий эмас, улар мансабдор шахсларининг ҳаракатларини (ҳаракатсизлигини) қонунга хилоф деб топиш тўғрисида ариза (шикоят) билан, агар бу қарор, ҳаракатлар (ҳаракатсизлик) туфайли:

- унинг ҳуқуқлари ва қонун билан кўриқланидиган манфаатларини бузган;
- унинг ҳуқуқлари, эркинликларини амалга оширишга ва қонуний манфаатларини рўйбга чиқаришга тўсиқлар вужудга келтирган;
- унинг зиммасига қонунга хилоф равишда бирор-бир мажбурият юқлаган;
- унинг у ёки бу соҳадаги фаолиятни амалга ошириш учун бошқа тўсиқлар вужудга келтирган деб ҳисобласа судга мурожаат қилишга ҳақли.
- Жумладан, Андижон вилоят Олтинкўл туман маъмурий судида ушбу йилда 1175 та маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишлар, 50 та оммавий-ҳуқуқий муносабатларга оид низолат қўриб чиқилган.
- Ҳозирда аксарият фуқароларимиз аввал фуқаролик ишлари бўйича судлар томонидан кўрилган ишлар ҳозирда маъмурий судларнинг ваколатига киришини яхши билишади. Лекин кўпчилик фуқаролар маъмурий судларнинг фаолияти тўғрисида тўлиқ тушуночига эга эмаслар.

МАЪМУРИЙ СУД ҚУЙДАГИ ИШЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚАДИ:

- идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар юзасидан низолашиш тўғрисидаги;
- давлат бошқаруви органларининг, маъмурий-ҳуқуқий фаолиятни амалга оширишга ваколатли бўлган бошқа органларнинг, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг ва улар мансабдор шахсларининг қонун ҳужжатларига мос келмайдиган ҳамда фуқаролар ёки юридик шахсларнинг ҳуқуқларини ва қонун билан кўриқланидиган манфаатларини бузадиган қарорлари, ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) юзасидан низолашиш тўғрисидаги;
- сайлов комиссияларининг ҳатти-ҳаракатлари (қарорлари) юзасидан низолашиш тўғрисидаги;
- нотариал ҳаракатни амалга ошириш, фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзишни рўйхатга олиш рад этилганлиги ёки нотариуснинг ёхуд

фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органи мансабдор шахсининг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) юзасидан низолашиш тўғрисидаги;

• давлат рўйхатидан ўтказишни рад этиш ёхуд белгиланган муддатда давлат рўйхатидан ўтказишдан бўйин товлаш устидан шикоят қилиш тўғрисидаги ишларни ҳал қилади.

Суд фуқаролар ва юридик шахсларнинг бузилган ёки низолашилётган ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги маъмурий ва бошқа оммавий ҳуқуқий муносабатлардан юзга келадиган, қонун билан ўзининг ваколатига киритилган бошқа ишларни ҳам ҳал қилади.

Ҳозирда фуқаролар томонидан маъмурий судларга оммавий-ҳуқуқий муносабатларга оид низолат бўйича мурожаат қилиш ҳолатлари кўп учрамоқда. Масалан, Олтинкўл туман маъмурий судида ўтган йили бундай тоифадаги ишлар 29 та кўрилган бўлса, 2019 йилнинг шу даврига қадарли 50 та иш кўрилган. Шулардан 19 та ариза (шикоят) қаноатлантирилган, 23 та ариза рад қилинган, 6 та маъмурий иш юретишдан тугатилган, 2 та маъмурий иш кўрмасдан қолдирилган.

Фуқароларнинг аксарият қисми судларга ҳоким қарорларини ҳақиқий эмас, деб топиш, Ер тузиш ва кўчмас мулк кадастр хизмати ходимларининг ҳаракатларини қонунга хилоф деб топиш, давлат рўйхатидан ўтказишни рад этишга оид шикоятлар билан мурожаат қилмоқда.

Суд амалиётида шундай фактлар учрайдики, фуқароларимиз туман, шаҳар ҳокимининг 10 йил ёки 15 йил аввалги қарорларини ҳақиқий эмас, деб топиш масаласида ариза билан мурожаат қилади.

Тўғри, ариза (шикоят) беришнинг узрли сабабга кўра ўтказиб юборилган муддати суд томонидан тикланиши мумкин.

Маъмурий судлар бундай тоифадаги шикоятларни ҳам умумий асосларда кўриб, мазмунан ҳал қилмоқда. Бироқ, бу судга ҳақиқатни аниқлаш, яъни, ҳужжатларни қидириб топиш, ғувоҳларни аниқлашда катта қийинчилик туғдириши мумкин.

Шу сабабли судлар фуқаролар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини тиклаш учун ўз вақтида мурожаат қилишлари шарт. Шикоятнинг ўз вақтида судга тақдим этилиши мазкур шикоят асосида юртилган маъмурий ишни мазмунан тўғри ҳал этилишида, қонуний, асосли ва адолатли қарорлар қабул қилиш йўлида асосий омил бўлиб хизмат қилади.

Нилуфар МЎМИНОВА,
Олтинкўл туман маъмурий суди раиси

Инсонлар тақдирига БЕФАРҚ ЭМАСМИЗ

Кейинги йилларда давлат органлари ва ташкилотлари раҳбарларининг ҳалқ билан мулоқоти орқали аҳолига яқинлашгани яққол сезилди. Жумладан, давлат органлари ва ташкилотлари раҳбарлари томонидан фуқароларни қийнаётган муаммоларни ўрганишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Бу борада Адлия вазирлиги раҳбариятидан тортиб то қуйи тизим — туман-шаҳар адлия идоралари раҳбарларининг сайёр қабуллари самарали натижа бермоқда.

Сайёр қабуллар жараёнида фуқаролардан 247 та мурожаат қабул бўлди. Улар таҳлил қилинганда, кўчалар ва уй-жойларни таъмирлаш, симёғочлар ўрнатиш, кредит ажратиш, ишга жойлаштириш, нафақа пуллари ва

алимент ундириш, арзон уй-жой билан таъминлаш, эгаллик ҳуқуқини белгилаш, моддий ёрдам кўрсатиш, оилавий масалалар, ичимлик суви билан таъминлаш, даволаниш учун йўлланма бериш, идораларнинг масъул мансабдор шахсларининг ҳатти-ҳаракатидан норозилиги, коммунал тўловлар, иш ҳақини ундириш ва бошқа масалаларга оид мурожаатлардан иборат эканлиги аниқланди.

Сайёр қабулларни ўтказиш жараёнида 115 та мурожаат юзасидан жойида ҳуқуқий тушунтиришлар берилди, қолган 132 та мурожаат ўрганиб чиқилмоқда.

Жумладан, Бобўвт туманидаги Янгибод маҳалласи фуқароси Ҳ.Раҳмонов электр ҳисоблагичини қиёслашдан ўтказиб, ўрнатиш борасидаги муаммоларга дуч келганлигини, Мажбурий ижро бюроси, аризасини қабул қилмаганлиги тўғрисида эса мурожаат қилган. Унга Давлат хизматлари марказига мурожаат қилиш тартиблари тушунтирилди.

Гулистон шаҳридаги 19-мавзедда истиқомат қилувчи яна бир фуқаро Г.А оилавий шароити оғирлигини, турмуш ўртоғи олий маълумотли иқтисодчи бўла туриб, бирон иш тополмаётганлиги юзасидан мурожаат қилган. Унинг илтимоси турмуш ўртоғини солиқ идорасига ишга жойлаштириш масаласида экан. Ушбу масала юзасидан давлат солиқ идораси билан мобил алоқа орқали боғланиб, масала жойида ижобий ҳал этилди.

Сафарбой ТОҒАЕВ,
Сирдарё вилоят адлия
бошқармаси бошлиғи
ўринбосари

КОНСТИТУЦИЯМИЗНИНГ муқаддимасидаёқ ҳозирги ва келажак авлодлар олдидagi юксак масъулликни назарда тутувчи норма белгилаб қўйилган. Мазкур конституциявий норма бугунги ва эртанги авлод вакиллари ҳуқуқ ва манфаатлари ифодланганлигини англатади. Давлат ўз ёшларининг келажаги учун масъулликни зиммасига олган. Сабаби, давлатимиз ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамиятини қуришда ёшларимизнинг эртанги кун учун муносиб ворислик масаласига эътибор қаратмоқда.

КОНСТИТУЦИЯ ВА ЁШЛАР: ҚОНУНИНГ ЎРГАНИШНИ НИМАДАН БОШЛАШ КЕРАК?

Конституциямизнинг 64-моддасида ота-оналарнинг ўз фарзандларини вояга еттунарига қадар боқиш ва тарбиялаш мажбурияти ҳамда давлатнинг ота-онасиз етим болаларни ёки уларнинг вассилигидан маҳрум бўлган болаларни боқиш, тарбиялаш ва ўқитишни таъминлаш вазифасининг белгиланганлиги ҳам миллий менталитетимизга ҳам юриспруденция талабларига мос келади. Халқимиз болажон, ўз фарзандларига эътиборли халқ, бироқ ҳозирги глобаллашув ёхуд дунё ҳамжамиятининг иқтисодий ва ижтимоий жиҳатдан интеграциялашув жараёни фаол кечаётган даврда бундай конституциявий норманинг белгиланиши ўта долзарб саналади.

БМТнинг ёшлар муаммолари бўйича комиссияси расмий маълумотида кўра, 1995 йилдан 2005 йилгача дунёда 15 ёшдан 24 ёшгача бўлганлар 1 миллиард 25 миллиондан 1 миллиард 153 миллионгача ўсган. XXI асрнинг бошигача ёшлар дунё умумий аҳолисининг 18 фоизини ташкил этган. Бугунги кунда дунё бўйича ёшларнинг 130 миллиони саводсиз, 88 миллиони ишсиз ва 10 миллиони ВИЧ/СПИД касалига чалинган. Ёшлар томонидан жиноят содир этиш айрим мамлакатларда 30 фоизга ошган. Мазкур маълумот ёшлар муаммоларининг аллақандай дунёвий аҳамият касб этганлигининг далилидир. Бизнинг мамлакатимизда эса мустақилликдан кейин ёшлар сиёсати масаласи устувор даражага кўтарилганини юқоридаги фактлардан қўриш мумкин.

Конституциямиз нақадар теран демократик заминга, қудратли сиёсий-ҳуқуқий ҳамда маънавий-ахлоқий таъсир кучига эгалигини ҳаётнинг ўзи исботлаб турибди. Мамлакатимиз Президентини томонидан 2001 йил 4 январда "Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил этиш тўғрисида"ги фармойиш қабул қилинди.

Фармойишдан кўзланган асосий мақсад — Конституциянинг жамиятдаги ўрни ва аҳамиятини, мазмун-моҳиятини халқ, айниқса, ёш авлоднинг ҳуқуқий онги, тафаккури ва маданиятига синдириш, шу тариқа жамиятда Конституцияга, қонунга нисбатан юксак ҳурмат муҳитини яратиш, ижтимоий муносабатларни конституциявий-ҳуқуқий тартибга солиш, савияси янги қорига кўтариш; энг муҳими, аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, ҳар бир фуқаро ўзининг Конституцияда мустақамланган ҳуқуқ, эркинлик ва бурчларини тўла идрок этиш орқали ўзлигини мукамал аниглаб еттиришга эришишидир.

Асосий қонунимиз моҳиятини кенг омма онига синдиришга қаратилган Конституцияни ўрганиш дастурини яратиш Фармойишда белгиланган муҳим вазифалардан бири бўлди. Шу мақсадда мутасадди вазирлар, раҳбар ходимлар, ҳуқуқшунос олимлар ва мутахассислардан иборат нуфузли Комиссия тузилди. Мазкур Комиссия дастурини ишлаб чиқди, шунингдек, барча даражадаги таълим турлари хусусиятларини инобатга олган ҳолда Конституцияни ўрганишга оид махсус ўқув курслари, дарсликлар яратиш учун малакали муаллимлар жамоалари тасдиқланди, тегишли ўқитиш дастурларига, методик кўрсатмалар ва бошқа дидактик воситаларга қўйилган талаблар ишлаб чиқилиб, улар қисқа муддатларда яратилди. Жумладан, мактабгача тарбия муассасаларида тарбияланувчилар ва ўрта мактаб бошланғич синф ўқувчилари учун алоҳида методика; умумий ўрта таълим тизи-

ми ўқувчилари учун алоҳида методика; ўрта махсус, касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар ўқувчилари учун, олий таълим (бакалавр, магистрант ва тадқиқотчи изланувчилар) талабалари учун, давлат хизматчилари учун, бошқа тоифа меҳнатчилар ва маҳаллар аҳли учун алоҳида дастурлар ҳамда методикалар ишлаб чиқилиб, амалиётга жорий этилди.

Ўзбекистон Конституциясини мукамал ўрганишга йўналтирилган баъзи ташаббусли таклифларни илгари суришни мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблаймиз.

Аввало, Конституциянинг ҳар бир моддаси ҳаёtimизда қандай қўлланилаётганини таҳлил этишимиз лозим. Фикримизча, бунинг учун барча суд органлари ва ҳуқуқни муҳофаза этувчи идоралар ўз фаолият йўналиши бўйича Конституция меъёрлари амалда қўлланилишининг самарасини таҳлил этишни мунтазам йўлга қўйсалар, мониторинг ўтказишни ташкил этсалар мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Иккинчидан, Конституцияни ўрганиш ва мукамал билиш нафақат фуқаролар, ёшлар учун фарз, шунингдек, барча давлат идоралари ходимлари ва мансабдор шахслар учун ҳам зарурий талабдир. Шундан келиб чиқиб, турли соҳа ва касб эгалари бўлган мутахассис ҳамда амалиётчилар учун семинар-кеңашлар, илмий-амалий конференциялар доимий тарзда ўтказиб турилиши ўринли бўлади. Ушбу анжуманлар туман, шаҳар, вилоятлар ва республика даражасида ташкил этилса, янада фойдали бўлади.

Учинчидан, Ёшлар томонидан Конституцияни мукамал ўрганишга салмоқли ҳисса қўлиши мумкин бўлган тадбирлардан бири сифатида ўрта мактаб юқори синф ўқувчилари, академик лицей ва коллежлар ўқувчилари ҳамда олий ўқув юртлири талабалари орасида Конституция мавзусига бағишланган "Энг яхши реферат" танловлари ўтказиш лозим.

Эътироф этиш жоизки, Адлия вазирлиги ташаббуси билан ҳар йили Адлия идоралари ходимлари ўртасида шундай рефератлар танлови ва журнал, газета саҳифаларидаги мақолалар танлови ўтказила бошланди.

Тўртинчидан, ўқувчи ёшлар ўртасида Конституция ва амалдаги қонунчилик бўйича бир неча босқичли Республика Олимпиадалари ўтказиш, радио ва телевикториналар, тест синовлари, баҳс-мунозара клублари ташкил этиш, шунингдек, Конституция мазмунини, унинг аниқ моддалари ҳаётига жорий этилиши натижасида кўлга киритилган ютуқларни ифодаловчи мультимедиа дастурларини тайёрлаб, уларни меҳнат жамоаларида, маҳалларда ҳамда ўқув муассасаларида кенг тарқатиш Конституцияни чуқур ўрганишга салмоқли ҳисса қўшади, деб ҳисоблаймиз.

Конституциянинг моҳиятини, унинг гоёлари, тамойил ва қондаларини ҳуқуқий тафаккуримизга синдириш ҳамда маданиятимиз таркибий қисмига айлантириш, шубҳасиз, юртимизда демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти барпо этишга пухта замин яратади. Зеро, бундай давлатчилик ва жамиятни қарор топтириш унинг сиёсий-ҳуқуқий мафқурасини ижтимоий онгимизга синдиришдан бошланади.

Омонулла МУҲАММАДЖОНОВ,
юридик фанлари доктори

КОМПЕНСАЦИЯ СИФАТИДА ФАҚАТ ЕР УЧАСТКАСИНИ БЕРИШ ТЎҒРИМИ?

ЕРНИ давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйишда мулкдорларнинг ҳуқуқлари риоя қилиш масаласи конституциянинг энг муҳим нормасидир. Бироқ амалда шу жараёнда маҳаллий ҳокимият органлари томонидан кўп суистеъмолликлар учрайди.

Масалан, Фуқаролик кодексининг 206-моддаси ва "Хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқларининг қафолатлари тўғрисида"ги Қонуннинг 19-моддасига асосан олиб қўйилаётган ер участкасидаги уйни, бошқа иморатларни, иншоотларни ёки экинларни бузиб ташлашга зарарларнинг ўрни бозор қиймати бўйича олдиндан ва тўлиқ қоплангунга қадар йўл қўйилмаслиги белгиланган.

Шунга қарамай, маҳаллий ҳокимликлар томонидан кўчмас мулкни бузилишдан олдин мулкдорга тегишли компенсация бермаслик тез-тез учрайдиган қонунбузарликдир.

Тадбиркорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича вакил томонидан мулкдорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган ишлар мунтазам олиб бориладими.

Масалан, ўтган давр мобайнида бузилган кўчмас мулк ўрнига компенсация олиш масаласида Вакил девонига 219 та мурожаат келиб тушган бўлиб, Вакил томонидан тадбиркорларнинг ҳуқуқларини тиклаш мақсадида ҳокимликларга 7 та тақдирнома ва 15 та оғохнома киритилган, шунингдек, тадбиркорларга жами 20 миллиард сўмлик компенсация ундириш масаласида судларга 13 та даъво аризалар киритилган.

Бундан ташқари, Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 16 ноябрдаги қарори билан тасдиқланган "Ер участкалари олиб қўйилиши ва олиб қўйилаётган ер участкасида жойлашган кўчмас мулк объектлари мулкдорларига компенсация бериш тартиби тўғрисида"ги Низомнинг

42-бандига кўра бузилаётган кўчмас мулк ўрнига қўйидаги компенсация турлари берилиши мумкин: пул маблағлари; бошқа кўчмас мулк объектини мулк қилиб бериш; ер участкаси; мулкдор билан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари ўртасида тузилган қелишувда назарда тутилган компенсациянинг бошқа турлари. Томонларнинг қелишувига биноан мулкдорга кўчмас мулкни баҳолаш қийматини ҳисобга олган ҳолда компенсациянинг бир неча турлари берилиши мумкин.

Аммо кўпинча ҳокимликлар юқорида кўрсатилган қондани бузган ҳолда, компенсация сифатида фақат ер участкасини таклиф қилиб, бошқа компенсация турларини таклиф этмайди. Натижада тадбиркорларнинг ҳуқуқлари бузилади.

Тадбиркорларнинг ҳуқуқларини тезкор ҳимоя қилиш мақсадида Вакил девонига ишонч телефони (тел. 0371-2392592) фаолияти йўлга қўйилган. Агарда тадбиркорларнинг ҳуқуқлари ёки қонуний манфаатлари давлат органлари томонидан бузилса, ушбу телефон рақамига кўнгирак қилиб мурожаатни қолдиришлари мумкин.

Алишер ХОЛИҚОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузуридаги
Тадбиркор субъектларнинг
ҳуқуқлари ва қонуний
манфаатларини ҳимоя қилиш
бўйича вакил девонининг етакчи
инспектори

ЭЪЛОНЛАР

Андижон вилоят Адлия бoshқармасининг 2019 йил 10 декабрдаги 479-ум-сонли буйруғига асосан бoshқарма томонидан 2018 йил 25 декабрда берилган АН №000177-сонли лицензия эгаси "ADVOKAT XONKELDIEV AVAZBEK" адвокатлик бюроси адвокати Хонкелдиев Авазбек Эркинжоновичнинг адвокатлик фаолияти билан шугулланиш ҳуқуқини берувчи лицензиясининг амал қилиши ва адвокатлик мақоми суд ҳуқуқи қўнига киритилган қадар ёхуд реабилитация қўнига асослари бўлиши уни жиноий жавобгарлиқдан озод этиш тўғрисида қарор қабул қилингунга қадар тўхтатилди.

Навоий вилоят Адлия бoshқармасининг 2019 йил 5 декабрдаги 218-ум-сонли буйруғига асосан Эргашев Тупик Миржоневич малака имтиҳонини тошғирганлиги сабабли адвокатлик фаолияти билан шугулланиш ҳуқуқини берувчи лицензия беришлангилни маълум қилади.

Бухоро вилоят Адлия бoshқармаси томонидан "Адвокатура тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига мувофиқ бoshқарма томонидан 2019 йил 4 декабрдаги буйруғига асосан "Қуч адвокат" адвокатлик фирмаси адвокати Қодирова Меҳринос Қобилжонович (лицензия 25.12.2018, ВН №0000051, (адвокатлик гувоҳнома №051, 25.12.2018 й.) адвокатлик фаолияти билан бериш олиб бориб бўлмайдиган доимий лавозимга тайинлангани муносабати билан унинг адвокатлик мақоми ва адвокатлик гувоҳномасининг амал қилиши унинг мазкур иш даврига тўхтатилди.

Ўзбекистон Республикасининг "Адвокатура тўғрисида"ги Қонуннинг 16-моддасига асосан, "KUSH ADILIKTE" адвокатлар ҳайъати адвокати бўлган Уразов Нурмухаммад Салаватовичнинг 2018 йил 29 декабрдаги ҚР №000012-сонли адвокатлик фаолияти билан шугулланиш ҳуқуқини берувчи лицензияси ва адвокатлик мақомининг амал қилиши Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлигининг 2019 йил 12 декабрдаги 375-ум-сонли буйруғига асосан тўғатилди.

Тошкент шаҳар, Миробод туман Давлат хизматлари марказида 25.10.2019 йилда 773867 рўйхат рақами билан Тошкент шаҳар, Миробод тумани, Янги замон кўчаси, 8-уй, 7-қондан манзилда давлат рўйхатидан ўтган "AL DAN" оилавий қорхона (СТИР: 306 810 292) таъсисчиларининг 2019 йил 20 декабрдаги йиғилиш қарорига асосан тўғатилди. Давлолар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қабул қилинади. Тел.: (98) 304-07-57.

Тошкент шаҳар, Миробод туман Ягона дарча марказида 13.06.2017 йилда 525859 рўйхат рақами билан Тошкент шаҳар, Миробод тумани, Истикбон кўчаси, 16-уй манзилда давлат рўйхатидан ўтган "Ўзбекнефтегаз" АЖ қўнига махсуслот таъсисотида оид битимни амалда ошириш гуруҳи (СТИР: 304 944 017) "Ўзбекнефтегаз" АЖнинг 2019 йил 20 декабрдаги 194-сон буйруғига асосан тўғатилди. Давлолар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қабул қилинади. Тел.: (90) 940-85-00.

ИНСОН
ҚОНУН

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
www.minjust.uz

2007 йил 3 январда
Ўзбекистон
Матбуот ва ахборот
агентлигида
0081-рақам билан
рўйхатга олинган
ISSN 2020-2447
9772020244408

Бош
муҳаррир
Қўчқор
НОРҚОБИЛ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Тошқулов Акбар Жўрабев
Рабиёв Шерзод Миржалилов
Тожиёв Фурқат Шомуродов
Искандаров Ербек Нурбеков
Эргашева Дилфуза Рустамовна

Таҳририятга келган
қўлхатлар тақриз
қилинмайди ва муаллифга
қайтарилмайди.

Навбатчи
Ербек Искандаров
Саҳифаловчи-
дизайнер
Жасур Тожибоев

Нашр индекси: 137
"ИНСОН ВА ҚОНУН" газетаси таҳририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди. А-3 бичимда, 2 босма табоқ ҳажмида, офсет усулида "Ўзбекистон" нашриёт матбаа ижодий уйида чоп этилди. Қорхона манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.
Ушбу сонда ўзА суратларидан фойдаланилди.

Тиражи — 9648
Буюртма — V-3989
Тошғирати вақти — 19:00
Тошғирлиги — 60:00

МАНЗИЛИМИЗ:

100 115, Тошкент ш.
Чилонзор кўчаси-29.
Факс: (0371) 277-02-97

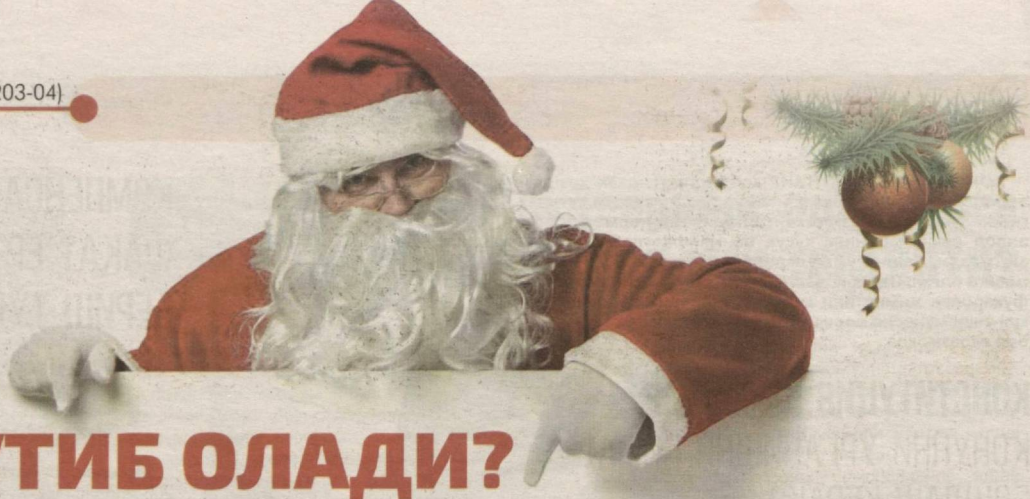
Обуна бўлими: 277-02-57

Баҳоси қелишилган нархда

1 2 3 4 5

Янги йилни дунё халқлари

ҚАНДАЙ КУТИБ ОЛАДИ?

ТУЗ ВА БИР БУЛАК КҮМИР

Англияда 1752 йилда Янги йил расмий байрам мақомини олган. 1843 йилда эса ушбу сана муносабати билан ёру дўстларга табрик хати юбориш аъанаси пайдо бўлган. Шу кунни Лондон кўчаларида катта сайил уюштирилиб, Беркли майдонида келган ҳар бир киши карнавал иштирокчисига айланиши мумкин. Янги йил совғасиз нишонланади.

Инглизлар Янги йилдаги биринчи меҳмон хонадон аъзоларига, албатта, омад келтиришига ишонишади. Шу боис кўпинча ёш, келишган ва соғлом йигитни кутишади. Одамлар меҳмондорчиликка нон, пирог, туз ва бир булак кўмир олиб боришади. Чунки нон ва пирог мўл-кўллик, кўмир иссиқлик, туз эса бойлик рамзи ҳисобланади.

Лондондаги машҳур "Big Ben" соати 24:00 га бонг урганда мушакбозлик бошланади ва ҳамма байрам мадҳиясини куйлайди. Қадимий таомилга кўра уй эшиклари очиб қўйилади.

БИРИНЧИ ЎРИНДА УЙ ЙИГИШТИРИЛАДИ

Шотландияда Янги йилнинг кутиб олиниши Рождествога қараганда муҳим аҳамиятга эга. Шотландча Янги йил — бу биринчи урида уй йиғиштиришдир. Ҳеч бир иш тугалланмасдан қолмаслиги керак, соатлар юргизилади, пайпоқлар ямалади, ҳамма тешиқлар тикилади. Соатнинг биринчи бонги билан уй каттаси эшикни ланг очади ва охири бонгигача ушлаб туради. Шунингдек, Шотландияда Янги йил киргандан кейин уйга кирган биринчи киши шу силанинг молиявий аҳволига таъсир этади, деб ҳисоблашади.

АМЕРИКАЛИКЛАР ЯНГИ ЙИЛНИ ҚАЕРДА НИШОНЛАШАДИ?

1 январь — Америка Қўшма Штатларида расмий равишда Янги йилни (New Year) нишонлашади, бироқ 31 декабрдан халқ сайллари бошланади. Кўпдан кутилган бу байрамга эса Америка аҳолиси ноябрь ойининг охиридан тайёргарлик қила бошлайди. Америкаликлар одатда Янги йилни камдан-кам ҳолларда оила даврасида нишонлайдилар. Янги йил кирганини ҳайратомуз мушакбозликлар, автомобиль сиреналари овозидан бишлиш мумкин. АҚШда Янги йилни кутиб олишнинг энг асосий қойдаси — хурсандчилик. Улар эски йилни одатга кўра ярим тунгача "Эски саҳий вақтлар" кўшиғи билан кузатиб, Янги йилни кутиб олишади.

12 ДОНА УЗУМ...

Испанияда Янги йил мамлакатнинг давлат байрамларидан бири ҳисобланади. Байрам тундида халқ мамлакатнинг катта ва кичик шаҳарларидаги бош майдонида тўпланади, улар қадимий соат ва кўнғироқларнинг бонг уришини кутадилар. Қизиқарлиси — 12 донга узум истеъмол қилиш маросими ўтказилади. Янги йил кириб келиши арафасида соатнинг ҳар бир бонг урилишида одамлар бир донадан узум истеъмол қилишган ва янги йил тилақларини ўз кўнгилларида ўйлашган.

УЙ ИЧИДА УЧТА НОВДА БЎЛИШИ ШАРТ

1 январдан Япония учун энг муҳим бўлган байрамлар мавсуми бошланади. Байрам кунни давомида ибодатхоналарга покланиш маросимида иштирок этиш учун қатновчилар келади, улар Янги йилда ўзлари ва яқинларига тинчлик, эсон-омонлик тилаб ибодат қиладилар. Аёллар ва қизлар бу маросимда ўзларининг энг яхши юкаталарини киядилар. Кўпчилик аҳоли ибодатхонадан ташқари бирор-бир манзарали жойга бориб, Янги йилнинг биринчи тонг отишини томоша қиладилар. Шу кунни Япония почтаси фаол фаолиятда бўлиб, японияликлар ўзларининг дўстлари ва яқин одамларига табрикномаларини юборишади. Бу маросим 1874 йилдан, почтанинг иш бошлаши пайтига тўғри келади. Байрамга аънаъанавий безаклар тайёрланади. Уй ичида 3 та новда — бамбук новдаси, олхўри, қарагай бўлиши шарт.

БАЙРАМ ОЧИҚ ОСМОН ОСТИДА ЎТКАЗИЛАДИ

Миллионлаб австралияликлар дунёда биринчи бўлиб, Янги йил кириб келишини нишонлайдилар. Таниқли муסיқачилар ва ажойиб мушакбозлик шоулари ташкил этилади. Австралияда Янги йил, айниқса, пойтахт штатларида кизгин нишонланади. Барча байрам тадбирлари очик осмон остида ўтказилади. Сиднейда ярим тундан дунё бўйича энг катта мушакбозлик бошланади. Мельбурнда рақс кечалари ўтказилиб, 500 мингга яқин саёхатчилар йиғиладилар. Брисбенда жонли мусиқа концертлари бўлади. Мамлакатнинг кичик штатларида — Виктория ва Тасманияда Янги йил арафасида машҳур мусиқали фестиваль ўтади, унда бутун Австралия ёшлари тўпланади.

1 январь Австралияда — дам олиш кунни. Кўпчилик австралияликлар учун сайр ва пляж кечалари ҳамда радио ва сёрфинг ҳаваскорлари карнаваллари ўтказиладиган расмий кундир.

ЯНГИ ЙИЛНИНГ ЭРТАСИГА...

Италияда Янги йил Capodanno, деб номланади. Асосий тантаналар 6 январь кунни Римдаги Пьяцца дель Пополо майдонида бўлиб ўтади. Ҳақиқий италияликлар Янги йилгача қарзларидан қутулишлари, синиқ идиш, эски кийим ва мебелларни дераздан кўчага улоқтиришлари керак. Вақт ўтган сари аҳолининг катта қисми бу одатдан воз кечаётган бўлса-да, байрам арафасида Рим кўчаларида сайр қилиш барибир хавфли. Шунга ўхшаш одат Непалда ҳам бор, ушбу мамлакатда ой тўлишган тунда катта гулхан ёқилади ва унга кераксиз буюмлар ташланади.

Одатда италияликлар Янги йил арафасида қизил рангли кийим ва жиҳозларни харид қилишади. Шу боис дўконларнинг пештахталари қирмизи рангдаги буюмлар билан тўлдирилади. Байрам дастурхонида, албатта, ёнғоқ, узум ва ясмик донидан тайёрланган таом бўлиши шарт. Чунки Италияда ёнғоқ — узоқ умр, узум — тинчлик-хотиржамлик, ясмик дони — соғлиқ рамзи саналади. Фарзанд кўриш орузидаги эр-хотинлар биргаликда анор ейишади, турмушлари фаровон бўлишини хоҳлаганлар эса 1 январь кунни чўнтақларини тўлдириб кўчага чиқишади.

Янги йилнинг эртасига кўчада кекса ёки букри одамни учратиш, бундан ташқари, эрта тонгда, яъни кўёш чиққунга қадар уйга бўлоқдан сув олиб келиш хайрлидир.

ЯНГИ ЙИЛ КИРИБ КЕЛАЁТГАН ПАЙТДА ПИЧОҚ ИШЛАТИЛМАЙДИ

Хитойда Янги йил икки марта: 1 январь кунни ва янги ой чиққан пайтда нишонланади. Ушбу мамлакатда Янги йил Чунцзе (Баҳор байрами) деб номланиб, кўп асрлик тарихга эга. Хитойлар қадимдан янги ой чиққан кундан бошлаб, 15 кун давомида байрам қилишган.

Бу юрт одамлари уйларини чиннидек тозалаб, остонадаги эшикка қордек оппоқ қоғозларни ёпиштиришади. Шу орқали қора кўчлар қувилди. Бу кунни оила аъзолари ёрқин қизил рангдаги кийимларни кийишади. Қизил ранг эса ёвуз руҳларни ҳайдаркан. Хитойликлар ҳам худди италияликлар каби қарздан қутулишга ҳаракат қилишади.

Байрамона кечки овқатдан сўнг одатда, болаларга қизил конвертда "бахт пули" тарқатилади. Уларнинг фикрича, бу йил давомида омад келтираркан. Илгари юз йил умр кўришга ишора сифатида 100 та чака совға тариқасида берилган.

Хитойликларда яна бир қизиқ аънаъна бор: байрамни кутиб олишга келган меҳмон хонадон соҳибларига 2 та мандарин совға қилади. Ўз навбатида, у қайтаётганда уй эгаларидан 2 та бошқа мандарин олади. Бу одат тахминан минг йиллар аввал пайдо бўлган ва бир жуфт мандарин "оптин" маъносини англатади.

ЗОҒОРА БАЛИҚ ТАЙЁРЛАШ ҲАҚИҚИЙ МАРОСИМ САНАЛАДИ

Мабодо, Прагада кишининг биринчи ойида бориб қолсангиз, омадим чопди деяверинг, сабаби Рождествога 4 та яқшанба қолганида бу ерда ҳақиқий муъжизалар бошланади! Аънаънага кўра улар чиройли қилиб безатилган 4 та шамли арча шохларини уйларида ўрнатишади. Янги йилнинг тимсолларидан бири — майиз, ёнғоқ ва цукатлар солинувчи катта творогли кекс — штолен ҳеч кимни бефарқ қолдирмайди!

Прагада янги йилни кокосли печенье, пряниклар ва ваниль рогаликларисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Чехлар учун зогора балиқни тайёрлаш ҳақиқий маросим саналади. Одатда кўра уни байрамдан бир неча кун олдин сотиб олишади ва тирик ҳолда ваннада сақлашади, байрам кечаси эса ундан таом тайёрлашади. Чехлар зогора балиқ тангасини столдаги ликопча тағига беркитиш керак, шунда уйингизга кут-барака келади, деб ҳисоблайди. Зогора балиқдан ташқари байрамона дастурхоннинг аънаънавий таомлари қаторига картошкали салат (оливьега ўхшаш, бироқ гушт ва қолбасасиз тайёрланади) ва турли ширинликларни қўшиш мумкин.